

Årsanalys 2019

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Mål	5
Förklaring av bedömning och värden	6
Översikt nämndsmål	6
Översikt åtagande	6
Målområde 1 – En ung, global och modern stad	7
Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin unga, globala och moderna stad där frågor om jämlikhet, jämställdhet, antidiskriminering, miljö och delaktighet står högt på dagordningen.	7
Alla elever ska vara nöjda med sin skola.....	7
Målområde 2 – En stad för näringsliv och arbete.....	10
Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska ha tillgång till en växande arbetsmarknad och ges förutsättningar för självförsörjning.....	10
Alla elever som avslutar grundskolan ska vara behöriga för gymnasiestudier och vara väl förberedda för den framtida arbetsmarknaden.	11
Målområde 3 – En stad för barn och unga.....	13
Kommunfullmäktigemål – Malmös barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.	13
Måluppfyllelse: Alla elever ska nå utbildningens mål och utvecklas så långt som möjligt	14
Likvärdighet: Alla elever ska ha samma möjligheter att nå utbildningens mål.....	17
Uppdrag - Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att stärka arbetet med elevhälsan och höja kvaliteten på sex-och samlevnadsundervisningen.	19
Uppdrag - Grundskolenämnden ges uppdrag att, utifrån den gjorda hederskartläggningen, utveckla arbetet mot hedersproblematik i skolans verksamheter.	19
Uppdrag - Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utveckla formerna för information om stadens skolor med syfte att möjliggöra bra och informativa skolval.	20
Målområde 4 – En öppen stad	21
Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering, där alla ges lika rättigheter och möjligheter och där mångfalden är en tillgång.	21
Grundläggande demokratiska värderingar ska genomsyra alla elevers utbildning.	21
Alla elever ska känna sig delaktiga i och ha inflytande över sin utbildning.....	23
Målområde 5 – En jämlik stad	26
Kommunfullmäktigemål – Malmöbor med behov av stöd och hjälp ska bemötas med respekt och ges förutsättningar för en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag och i samhället.....	26
Alla elever ska få det stöd de behöver för att klara utbildningens mål.....	26
Målområde 6 – En trygg stad	30
Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum.....	30

Alla elever ska vara trygga i skolan.	30
Målområde 7 – En aktiv och kreativ stad	33
Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla kunna utvecklas och stärkas med hjälp av ett meningsfullt fritid- och kulturliv.	33
Alla elever i förskoleklass till årskurs 6 med rätt till fritidshem ska ha tillgång till en fritidshemsverksamhet av god kvalitet.	34
Målområde 8 – En ekologiskt hållbar stad	36
Kommunfullmäktigemål – Malmö stad ska skapa en hållbar stadsstruktur för en växande befolkning och fortsätta utvecklas som en attraktiv och tillgänglig stad.	36
Alla elever ska ha tillgång till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö utformad på barns villkor.	37
Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en hälsofrämjande och klimatsmart stad där det är enkelt att göra hållbara val.	39
Alla elever ska ha tillgång till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö utformad på barns villkor.	40
Målområde 9 – En stad med bra arbetsvillkor.....	42
Kommunfullmäktigemål – Malmö stads medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och ska med hög kompetens och kunskap möta Malmöborna.	42
Alla elever ska ha tillgång till en skola med behöriga pedagoger.	43
Viktiga förändringar under året	48
Viktiga förändringar i omvärlden	48
Viktiga förändringar i verksamheten.....	49
Hur arbetar nämnden med kravet på att genomföra effektiviseringar som framgår av Budget 2019?	54
Ekonomisk utveckling under året	56
Budgetavvikelse	56
Verksamhetsmått	56
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	56
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram.....	61
Resultaträkning.....	62
Specifikation av Bidrag enligt resultaträkningen	62

Sammanfattning

Rekordstor elevökning och utbyggnadstakt

Malmö har under 2019 fortsatt ha en rekordstor elevökning och utbyggnadstakt. Inför höstterminen 2019 togs ett flertal nya skollokaler tagits i bruk, bland annat Limhamnsskolan, Elinelundsskolan och Mellersta Förstadsskolan. Grundskoleförvaltningen arbetar långsiktigt med lokalplanering och för att säkerställa behovet av antal skolplatser. Under året har grundskoleförvaltningen tagit fram förslag till en ny lokalförsörjningsplan för perioden 2020–2030, där det framgår att den totala platstillgången förväntas vara god i Malmö under den perioden, även om det stundtals kan råda hög belastningsgrad eller begränsad platstillgång på enskilda skolor eller inom vissa geografiska områden.

Kompetensförsörjning en fortsatt utmaning

Den stora elevökningen ställer också höga krav på kompetensförsörjningen, vilket fortsatt är en av förvaltningens viktigaste utmaningar. Utifrån de senaste årens elevökning har grundskoleförvaltningen fortfarande ett stort rekryteringsbehov, samtidigt som det både regionalt och nationellt råder brist på lärare och fritidspedagoger. Bara inför läsårsstarten hösten 2019 rekryterade förvaltningen 900 medarbetare. Förvaltningen driver ett flertal projekt inom ramen för sitt åtagande kring kompetensförsörjning, bland annat för att utveckla det egna arbetsgivarvarumärket, öka andelen kompletterande kompetenser i skolan och kompetensutvecklingsinsatser för att öka behörigheten hos redan anställda medarbetare. Frågor om bemanning, arbetstid och arbetsmiljö är också fortsatt viktiga för att tillse att behöriga lärare stannar i förvaltningen.

Fortsatt arbete för varje elevs bästa skola

Förvaltningens åtagande Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet är inne på sitt tredje och sista projektår. Projektet syftar till att utveckla ett gemensamt systemsynsätt och bidra till att hela organisationen drar åt samma håll. På så sätt kan organisationen bättre leva upp till läroplan och skollag och se till att varje elev lyckas. Projektet ses som avgörande för ökad måluppfyllelse och fortsatt utveckling av verksamheten. Projektet drivs genom flera delprojekt. Under höstterminen 2019 påbörjades bland annat flera delprojekt i syfte att utveckla huvudmannens uppföljningsprocess och samordna strukturen för skolornas och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete.

Prisbelönt arbete med digitalisering

Under 2019 har ett av grundskoleförvaltningens åtaganden handlat om digitalisering. Inom ramen för det har förvaltningen arbetat med att systematisera och stödja skolornas och huvudmannens arbete kring digitalisering. Arbetet har bland annat bidragit till att grundskoleförvaltningen under våren 2019 tilldelades Guldtrappan. Guldtrappan är en kvalitetsutmärkelse för kommuner och skolhuvudmän som ligger i framkant när det gäller skolutveckling i en digital samtid. Syftet är att uppmärksamma aktörer som arbetar långsiktigt och strategiskt för kunskapsutveckling, samarbete och personlig utveckling med hjälp av digitalisering.

Ekonomiskt utfall

Grundskoleförvaltningen redovisar en ekonomi i balans för 2019 efter hänsyn tagits till uteblivna riktade statsbidrag för höstterminen 2019. Kommunfullmäktige beslutade i samband med behandlingen av den ekonomiska prognosen i juni att grundskolenämnden tillfälligt befrias under 2019 från ansvar för ekonomiskt resultat för den del av resultatet som uppkommit till följd av att riktade statsbidrag för utökad fritidshemssatsning samt för utökad lågstadiesatsning inte kom att utbetalas under 2019. Underskottet till följd av uteblivna statsbidrag bedömdes då till 36 Mkr. Resultatet för grundskoleförvaltningen blev ett underskott på 30,9 Mkr jämfört med budget. Underskottet förklaras fullt ut av uteblivna statsbidrag, vilket innebär att grundskoleförvaltningen i övrigt uppvisar ett nollresultat för 2019.

Mål

Grundskolenämnden beslutade i nämndsbudget 2015 om två övergripande mål:

- Alla elever ska ha samma möjligheter att nå utbildningens mål (likvärdighet)
- Alla elever ska nå utbildningens mål och utvecklas så långt som möjligt (måluppfyllelse).

Dessa två mål har kvarstått 2019 och riktats till samtliga skolor samt till grundskoleförvaltningen övergripande. Alla övriga nämndsmål har endast riktats till förvaltningsnivån, eftersom skolorna i första hand ska arbeta mot de målsättningar som staten formulerat i läro- och kursplaner. Utifrån grundskolenämndens nämndsmål, samt de behov och brister som förvaltningen identifierat i förra årets kvalitetsrapport, har förvaltningsledningen prioriterat det viktigaste utvecklingsarbetet under 2019.

Under året har förvaltningen arbetat processinriktat med tre övergripande åtaganden. Förvaltningsledningen har delat in åtagandena i två kategorier - åtagande för lärande samt åtagande som skapar förutsättningar och fördelat åtagandena enligt följande:

Åtagande för lärande:

- Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet

Åtagande som skapar förutsättningar:

- Digitalisering
- Kompetensförsörjning

Ansvar för åtagandena är fördelat mellan cheferna inom förvaltningsledningen. De åtagandeansvariga ansvarar för att planera, driva och följa upp arbetet inom åtagandet.

Förvaltningens åtagande *Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet* är knutet till flera av nämndens mål. Det innebär att åtagandet upprepas flera gånger i delårsrapporten. Grundskoleförvaltningen har valt att behålla strukturen för rapporten för att kopplingen mellan nämndens mål och förvaltningens arbete ska vara tydlig.

Grundskolenämndens mål tar sin utgångspunkt i skollagens uppdrag. Målen är långsiktiga och kan endast bedömas läsårsvis. Grundskolenämndens avsikt är att visa bättre resultat och högre måluppfyllelse för varje läsår.

Grundskolenämnden har antagit en styr- och ledningsmodell (GRF-2013-3793) som preciserar nämndens styrning och förvaltningens ledning av verksamheten. I grundskoleförvaltningens riktlinjer för systematiskt kvalitetsarbete (GRF-2015-10472) framgår också att grundskoleförvaltningen arbetar utifrån två styrmodeller - en styrmodell utifrån nationella styrdokument och en utifrån kommunala styrdokument. De två styrmodellerna möts på förvaltningsnivå, där förvaltningen följer upp så väl kommunala som nationella mål. Det parallella arbetet med de två styrmodellerna möjliggör för förvaltningen att följa upp de nationella målen utifrån skolornas läsårsarbete samt följa upp de kommunala målen utifrån kommunfullmäktiges uppföljnings- och planeringsprocess.

Förklaring av bedömning och värden

Bedömning av måluppfyllelse görs enligt nedan:

- Uppföljningen visar att målet, målvärdet eller bedömningskriteriet har uppnåtts under året
- Uppföljningen visar att målet, målvärdet eller bedömningskriteriet har delvis uppnåtts under året
- Uppföljningen visar att målet, målvärdet eller bedömningskriteriet inte har uppnåtts under året
- Uppföljning kan ännu inte göras, på grund av det inte finns tillgänglig data.

Värden i tabeller som visas inom parentes indikerar könsuppdelade mått där flickor alternativt kvinnor visas först följt av pojkar alternativt män. Värden utan parentes visar totala värdet.

Översikt nämndsmål

Målområde	Nämndsmål/bolagsmål
Målområde 1 – En ung, global och modern stad	 Alla elever ska vara nöjda med sin skola.
Målområde 2 – En stad för näringsliv och arbete	 Alla elever som avslutar grundskolan ska vara behöriga för gymnasiestudier och vara väl förberedda för den framtida arbetsmarknaden.
Målområde 3 – En stad för barn och unga	 Måluppfyllelse: Alla elever ska nå utbildningens mål och utvecklas så långt som möjligt.
	 Likvärdighet: Alla elever ska ha samma möjligheter att nå utbildningens mål.
Målområde 4 – En öppen stad	 Grundläggande demokratiska värderingar ska genomsyra alla elevers utbildning.
	 Alla elever ska känna sig delaktiga i och ha inflytande över sin utbildning.
Målområde 5 – En jämlik stad	 Alla elever ska få det stöd de behöver för att klara utbildningens mål.
Målområde 6 – En trygg stad	 Alla elever ska vara trygga i skolan.
Målområde 7 – En aktiv och kreativ stad	 Alla elever i förskoleklass till årskurs 6 med rätt till fritidshem ska ha tillgång till en fritidshemsverksamhet av god kvalitet.
Målområde 8 – En ekologiskt hållbar stad	 Alla elever ska ha tillgång till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö utformad på barns villkor.
Målområde 9 – En stad med bra arbetsvillkor	 Alla elever ska ha tillgång till en skola med behöriga pedagoger.

Översikt åtagande

Åtagande
 Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet
 Kompetensförsörjning - säkra långsiktig kompetensförsörjning
 Digitalisering

Målområde 1 – En ung, global och modern stad

Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin unga, globala och moderna stad där frågor om jämlikhet, jämställdhet, antidiskriminering, miljö och delaktighet står högt på dagordningen.

Kommunfullmäktigemålet är brett och omfattar flera olika delar; dels mål om att kommunens invånare ska känna sig stolta över sin stad, dels mål - eller visioner - om hur kommunen ska vara och agera.

Grundskolenämnden har valt att formulera ett nämndsmål som svarar mot den del av målet som anger att Malmöborna ska kunna känna sig stolta över sin stad. Grundskolenämndens mål är att alla elever ska vara nöjda med sin skola. Om alla elever är nöjda med sin skola skapar det goda förutsättningar för att eleverna och deras vårdnadshavare också känner stolthet över staden de bor i.

Överlag tyder nämndens uppföljningar på att Malmö stads grundskoleelever, och i synnerhet de yngre eleverna, är nöjda med sin skola. Även den absoluta merparten av eleverna i grundsärskolan och på fritidshemmet är nöjda med dessa verksamheter. Att elevernas enkätsvar ligger kvar på en fortsatt hög nivå gör det rimligt att anta att grundskolenämndens arbete inom ramen för målet sammantaget bidragit positivt till kommunfullmäktigemålet. Resultaten från Malmöpanelen visar, återigen, att den genomsnittlige Malmöbon har större förtroende för sitt eget barns skola än för Malmö stads skolor generellt. Att en personlig upplevelse av den kommunala skolan leder till ökat förtroende tyder på att många Malmöbor ser den kompetens och det goda arbete som varje dag utförs runt om i Malmö stads grundskolor.

Det finns en tydlig korrelation mellan elevers skolprestationer och nöjdhet med sin skola. Grundskolenämndens viktigaste bidrag till kommunfullmäktigemålet består därför i ett fortsatt fokus på nämndens kärnuppdrag, nämligen att erbjuda en likvärdig verksamhet av hög kvalitet där alla elever når målen för sin utbildning.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska vara nöjda med sin skola.

Hur gick det?

Resultaten från Skolinspektionens enkätundersökning som genomfördes höstterminen 2018 indikerar att Malmö stads grundskoleelever generellt sett verkar nöjda med sin skola. Grundskoleelever i åk 5 svarar något mer positivt än eleverna i åk 9 på frågan om man är nöjd med sin skola; enkäten resulterade i indexvärde 7,4 respektive 6,3 på en skala 1–10. Jämfört med för tre år sen då Skolinspektionens enkät genomfördes senast är indexvärdet oförändrat för åk 5. En minimal förbättring kan skönjas för åk 9. För såväl yngre som äldre elever finns det, som tidigare års enkätundersökningar även visat, utmärkande skillnader mellan skolor i hur eleverna svarat.

Vårdnadshavare till Malmö stads grundsärskoleelever har svarat på en motsvarande fråga om hur pass nöjd man är med sitt barns skola i samma enkät. Indexvärdet för den frågan blev 8,4, vilket är en förbättring sedan senast enkäten genomfördes då indexvärdet låg på 7,7.

I den senaste upplagan av Malmöpanelen uppger 33 procent av de Malmöbor som tillfrågats i undersökningen sig ha högt förtroende för Malmös kommunala grundskolor, medan 20 procent har lågt förtroende. Det motsvarar ett medelvärde på 5,4 på en niogradig skala. I undersökningen tillfrågas även vårdnadshavare med barn i Malmös kommunala skolor hur stort förtroende de har för den skola där deras barn går. 75 procent i denna grupp tillfrågade säger sig ha stort förtroende för den specifika skolan, vilket motsvarar medelvärde 6,5. Att förtroendet för skolan där ens barn går är större än det generella förtroendet för kommunens skolor är ett mönster som känns igen från tidigare mätningar. Det finns inga statistiskt signifikanta skillnader i resultaten jämfört med föregående år. Eftersom Malmöpanelens undersökning endast hade en svarsfrekvens på 20% kan det antas att det finns en snedvridning i enkätresultaten. Dessa siffror bör därför tolkas och analyseras i relation till annan uppföljning.

Varför blev det så?

Elevers nöjdhet med sin skola är beroende av en mängd faktorer. Ett rimligt antagande är att nöjdhet har ett positivt samband med skolprestationer; en elev som lyckas i skolan är förmodligen också mer benägen att vara nöjd med sin skola. Detta är även vad förvaltningens egna analyser av relationen mellan elevernas enkätsvar och kunskapsresultat visar. Arbetet för att alla elever ska vara nöjda med sin skola är därför inte skilt från skolans och grundskoleförvaltningens grundläggande kunskapsuppdrag.

Att yngre elever svarar mer positivt kring frågan om man är nöjd med sin skola än äldre elever följer ett mönster som återfinns hos flera av enkätens andra frågor. Samma tendens återkommer i Skolinspektionens nationella undersökningar. Orsakerna till varför yngre elever generellt svarar mer positivt varierar förmodligen mellan frågeområden.

Resultaten från Malmöpanelen visar, återigen, att den genomsnittlige Malmöbon har större förtroende för sitt eget barns skola än för Malmö stads skolor generellt. Det i sig är inte förvånande, liknande mätningar av brukares upplevelse av olika välfärdstjänster visar att nöjdheten överlag är större bland dem som kommer i direkt kontakt med tjänsten i fråga. Mediebilderna av svensk skola har under lång tid haft en klart negativ slagsida, vilket kan antas leda till lägre generellt förtroende. Kommunikationsenhetens analys av mediebevakningen av Malmös skolor visar också att ca 40% av de artiklar som skrevs om förvaltningens verksamheter under 2019 var negativt vinklade. Att en personlig upplevelse av den kommunala skolan leder till ökat förtroende tyder emellertid på att många Malmöbor ser den kompetens och det goda arbete som varje dag utförs runt om i Malmös skolor. Detta understryks av att det vanligast angivna skälet till nivån på förtroende bland Malmöbor med barn i den kommunala skolan är ”Duktiga lärare/personal”. Det näst vanligaste skälet till vilken förtroendenivå man angett är dock ”För stökigt/dålig disciplin”, vilken verkar vara en faktor som drar ner förtroendet för det egna barnets skola.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Det är en fortsatt utmaning för grundskolenämnden att alla elever ska vara nöjda med sin skola och därmed känna sig stolta över den del av kommunens verksamhet som de dagligen möter. Förvaltningens slutsats är att det fortsatta arbetet tydligare behöver fokuseras mot de nationella målen i skollag och läroplaner, så att alla elever ges likvärdiga möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Förvaltningens treåriga utvecklingsprojekt *Varje elevs bästa skola* syftar till just detta. Under 2020 avslutas projektet och därefter kan förväntas att effekter så småningom kommer skönjas hos såväl elevernas resultat som deras inställning till utbildningen.

Målindikator (År)	Utfall	Målvärde
— Utfall av fråga till Malmöpanelen: Vilket förtroende har du för Malmös kommunala grundskolor?	5,4	
Kommentar Malmöpanelen genomfördes under perioden april-maj 2019 och riktas till Malmöbor över 18 år. Totalt skickades 1992 inbjudningar ut, varav 400 personer har besvarat enkäten. Det motsvarar en svarsandel på 20 procent. På grund av den relativt låga svarsfrekvensen viktas inte data utifrån dimensionerna kön, ålder och stadsområde likt tidigare år. Bland de som svarat på frågan anger en tredjedel (33 procent) att de har ett högt förtroende för Malmös kommunala skolor. 20 procent anger att de har lågt procent för Malmös kommunala skolor. Det höga förtroendet motiveras främst av att skolorna känns bra och trygga. Det låga förtroendet å andra sidan motiveras främst av att skolorna upplevs som för stökiga med dålig disciplin och otrygg miljö.		
— Utfall av fråga till Malmöpanelen: Du som har barn som går i Malmös grundskola; Vilket förtroende har du för den kommunala grundskolan där ditt/dina barn går?	6,5	
Kommentar Malmöpanelen genomfördes under perioden april-maj 2019 och riktas till Malmöbor över 18 år. Totalt skickades 1992 inbjudningar ut, varav 400 personer har besvarat enkäten. Det motsvarar en svarsandel på 20 procent. På grund av den relativt låga svarsfrekvensen viktas inte data utifrån dimensionerna kön, ålder och stadsområde likt tidigare år.		

Målindikator (År)	Utfall	Målvärde
Majoriteten (75 procent) av de Malmöbor som har barn i kommunal skola har ett högt förtroende för skolan där deras barn går och endast 1 av 10 har ett lågt förtroende. Det höga förtroendet för det egna barnets kommunala grundskola motiveras främst av duktiga lärare och personal, att skolan fungerar bra och att man har en bra kommunikation med skolan.		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3+5 på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För yngre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 5. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. På frågan Jag är nöjd med min skola som helhet var indexet 7,4. Förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät var läsåret 2015/2016 och indexvärdet var också då 7,4.</p>		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För äldre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 9. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. På frågan Jag är nöjd med min skola som helhet var indexet 6,0. Indexvärdet var 6,3 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundsärskoleelever på frågan Jag är nöjd med min skola som helhet</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). För grundsärskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elevernas <i>vårdnadshavare</i>. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. På frågan <i>Jag är nöjd med mitt barns skola som helhet</i> var indexet 8,4. Indexvärdet var 7,7 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva fritidshemselever på frågan Jag är nöjd med mitt fritidshem som helhet</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). I Skolinspektionens enkät ställs inga frågor till fritidshemselever.</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p>
<p>Kommentar</p> <p>Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte</p> <p>Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild</p> <p>Effektmål</p> <p>Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p>

Åtagande

Projektmål

Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.

Uppföljning

Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.

Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller viktiga känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Målområde 2 – En stad för näringsliv och arbete

Kommunfullmäktigemål – Malmöborna ska ha tillgång till en växande arbetsmarknad och ges förutsättningar för självförsörjning.

Grundskolenämndens påverkan på kommunfullmäktigemålet är på kort sikt begränsad. För att kommunfullmäktigemålet på sikt ska uppnås är grundskolenämndens bidrag däremot mycket viktigt. Utbildning har en avgörande roll för individens försörjning och tillträde till arbetsmarknaden. Grundskolenämndens bidrag till kommunfullmäktiges mål är att rusta alla elever för fortsatta studier i gymnasieskolan och bidra till att eleverna är väl förberedda för ett kommande yrkesliv.

Grundskolenämnden har delvis uppnått nämndsmålet att alla elever som avslutar grundskolan ska vara behöriga för gymnasiestudier och vara väl förberedda för den framtida arbetsmarknaden. Andelen elever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund som avslutade grundskolan behöriga för gymnasiestudier har sjunkit något från föregående år, från 83,7 till 81,3 procent. Sommarskolan bidrog till att ytterligare 100 elever i årskurs 9 förbättrade sina betyg i ett eller flera ämnen från icke godkänt till godkänt så att de uppnådde grundläggande gymnasiebehörighet. Tar man resultatet från sommarskolan i beaktande ligger andelen elever (exklusive nyanlända och elever med godkänd bakgrund) istället på 85,2 procent. För gruppen nyanlända elever och elever med okänd bakgrund har andelen ökat kraftigt och ligger i år på 30,8 procent. Sett till samtliga elever ligger därför gymnasiebehörigheten på samma nivå som förra året. Även den totala andelen elever med gymnasiebehörigheten ökade genom sommarskolan med cirka fyraprocentenheter, en ovanligt stor ökning då andelen gymnasiebehöriga i och med sommarskolan brukar öka med cirka 1–3 procentenheter.

Det finns ett antal faktorer utifrån elevers bakgrund som skolan inte kan påverka men som påverkar elevernas förutsättningar att nå kunskapskraven i skolan. Elevsammansättningen i Malmös skolor har därmed betydelse för betygsresultaten. Vårdnadshavarnas utbildningsnivå är den enskilt största förklaringsfaktorn till elevernas kunskapsresultat. I Malmö har en lägre andel av eleverna föräldrar med eftergymnasial utbildning jämfört med riket. Det påverkar Malmös samlade resultat och är en viktig förklaring till varför resultaten i Malmö är lägre än i riket. Varken Malmös eller rikets skolor klarar fullt ut att kompensera för elevernas skilda bakgrunder. För att alla elever, oavsett socioekonomiska förutsättningar, ska avsluta grundskolan behöriga för gymnasiestudier behöver Malmös kommunala grundskolor i ännu större utsträckning kompensera för elevernas skilda förutsättningar. För att Malmös skolor ska ha möjlighet att kompensera för elevernas skilda förutsättningar, behöver de ha resurser och kompetenser som motsvarar Malmöelevernas faktiska behov. Skolans styrdokument ställer samma krav på alla skolhuvudmän oavsett elevernas skilda sociala villkor.

Svenska som andraspråk och matematik är fortsatt de ämnena med lägst måluppfyllelse. Matematik är

också det vanligaste ämnet de elever som saknar godkänt betyg i ett ämne saknar betyg i. Måluppfyllelsen i matematik är därmed det ämne som har störst betydelse för att många elever inte uppnått gymnasiebehörighet. Jämförelser av resultaten över tid visar även på svårigheter att lyfta lågpresterande elevers kunskaper i ämnet, ett mönster som också känns igen nationellt. Grundskoleförvaltningen har påbörjat ett fördjupat analysarbete gällande vad som orsakar resultaten i just matematik och hur måluppfyllelsen kan öka. Av de 100 elever som förbättrade sina betyg i årets sommarskola fick 76 elever godkänt i matematik.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever som avslutar grundskolan ska vara behöriga för gymnasiestudier och vara väl förberedda för den framtida arbetsmarknaden.

Hur gick det?

Andelen elever (exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund) som avslutade grundskolan behöriga för gymnasiestudier var i år lägre än fjolårets. Årets resultat på 81,3 procent (efter sommarskola 85,2 procent) är i nivå med de fem senaste läsårens resultat som legat mellan 81–84 procent. Sett till samtliga elever är dock gymnasiebehörigheten i år på samma nivå som förra läsåret, eftersom nyanlända elever och elever med okänd bakgrund i år är behöriga i betydligt högre utsträckning än tidigare. I år är 30,8 procent av dem behöriga till gymnasiet, i jämförelse med tidigare läsår då behörigheten varit runt 20 procent. Den totala andelen gymnasiebehöriga elever i årskurs 9 ökade på grund av sommarskola och särskild prövning till 79,8 procent. Det är den högsta procentuella ökningen under sommaren grundskoleförvaltningen hittills uppmätt.

Varför blev det så?

En faktor som har stor betydelse för elevernas måluppfyllelse är nyanlända elevers invandringsår till Sverige. Som framgår ovan är nyanlända elever i mycket lägre utsträckning gymnasiebehöriga när de går ut årskurs 9. Årets resultat för denna elevgrupp, på 30,8 procent, är dock en klar förbättring jämfört med tidigare läsår då behörigheten varit runt 20 procent. Huvudförklaringen till denna förbättring beror troligen på elevsammansättningen i elevgruppen i år. Grundskoleförvaltningen har inte tillgänglig information som tydligt gör klart hur elevernas skolbakgrund ser ut men förvaltningen kan däremot se när eleverna påbörjat sin undervisning i svensk skola, vilket indirekt avslöjar ungefär när eleverna kommit till Sverige. Läsåret 2015/2016 såg Sverige och Malmö en stor ökning av nyanlända jämfört med läsåren som varit före och efter, åtminstone under 2000-talet.

De nyanlända elever som kom det läsåret har därefter, i förhållande till de nyanlända som kommit andra läsår, utgjort en överrepresenterad grupp av de nyanlända årskurs 9-eleverna i Malmös skolor som gått ut grundskolan respektive läsår. 2018/2019 år är det fjärde och sista läsåret eleverna som kom 2015/2016 definieras som nyanlända, vilket innebär att den största gruppen av de nyanlända eleverna i år också är den gruppen som haft längst vistelse- och undervisningstid i svensk skola. Det har betydelse för deras förutsättningar att nå målen i svenska skola. Denna årskurs 9-grupp som invandrat läsåret 2015/2016 innehåller också klart färre pojkar än tidigare årskurs 9-kullar och pojkar har ju visat sig generellt ha svårare än flickor att nå målen. Att antalet pojkar är färre indikerar slutligen även att färre i elevgruppen är ensamkommande (dessa elever var runt 12 år när de kom 2015/2016) och således har de nyanlända eleverna 2018/2019 i en större utsträckning bott med sin familj under sin grundskoletid, vilket också generellt har betydelse för hur eleverna klarar av sina studier.

Att gymnasiebehörigheten är lägre exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund jämfört med förra läsåret beror också huvudsakligen på att elevsammansättningen ser något annorlunda även bland dessa elever. Det faktum att det prognosticerade utfallsvärdet, som SCB årligen tar fram i samband med den så kallade resursfördelningsmodellskörningen, indikerade att gymnasiebehörigheten sett till samtliga elever, detta läsår skulle bli i princip detsamma som förra läsåret, trots förändringarna gällande elevsammansättningen bland nyanlända elever, vittnar indirekt om att den socioekonomiska sammansättningen måste varit något mer komplex bland övriga elever i år. Det som också ger stöd för den teorin är att grundskoleförvaltningen kan se att andelen elever med en vistelsetid på 5 och 6 år i svenska skola, bland de elever som inte är nyanlända eller saknar okänd bakgrund, är något högre läsåret

2018/2019 jämfört med 2017/2018.

Avslutningsvis ska sägas att årets sommarskola och prövning under sommaren ledde till att 100 elever i årskurs 9 förbättrade sina betyg i ett ämne, i vissa fall flera ämnen, från ett icke godkänt betyg till ett godkänt betyg så att de uppnådde grundläggande gymnasiebehörighet. 76 av dessa 100 elever läste upp till godkänt betyg i matematik, det ämne som de flesta elever som inte nått gymnasiebehörighet på skolavslutningsdagen faller på. Den totala andelen gymnasiebehöriga elever i årskurs 9 ökade således med cirka fyra procentenheter till 79,8 procent. Tidigare läsår har andelen ökat i och med sommarskolan och prövning med cirka 1–3 procentenheter.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Det är en fortsatt utmaning att alla elever som avslutar grundskolan ska vara behöriga för gymnasiestudier. För att uppnå en högre måluppfyllelse och likvärdighet i Malmö stads grundskolor kommer förvaltningens utvecklingsprojekt Varje elevs bästa skola att spela en avgörande roll. Projektet syftar till att fördjupa och förbättra förvaltningens styr- och ledningssystem och därigenom skapa en organisation som bättre lever upp till läroplanens krav och skollagens intentioner för varje elev.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 behöriga för gymnasiala studier	81,3% (83) (80)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre än förra året. Flickornas resultat är högre än pojkarnas. 8 procent av eleverna saknar 1 ämne för behörighet, i de flesta fall saknas godkänt betyg i matematik. Årets sommarskola bidrog till ökning av resultatet, efter genomförd sommarskola ligger behörigheten på 85,2 procent.		
■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 behöriga för gymnasiala studier	30,8% (35) (28)	
Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är klart högre än förra året, för flickor i ännu högre grad än för pojkar. Eleverna som inte når gymnasiebehörighet saknar oftast fler än tre ämnen för att bli behöriga.		

Åtagande
◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet
Kommentar Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.
Projektets syfte Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.
Målbild
Effektmål Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatkillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.
Projektmål Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.
Uppföljning Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med

Åtagande

stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.

Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vikande känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Målområde 3 – En stad för barn och unga

Kommunfullmäktigemål – Malmös barn och unga ska få det stöd och den utbildning de behöver för att växa upp under trygga och jämlika förhållanden och utveckla sin fulla potential.

Grundskolenämndens arbete och resultat har en avgörande betydelse för att kommunfullmäktigemålet ska kunna uppnås. Grundskolenämnden har ett mycket stort ansvar för att alla barn och unga i Malmö inhämtar och utvecklar kunskaper och värden. Grundskolenämndens mål att alla elever ska nå utbildningens mål och utvecklas så långt som möjligt och att alla elever ska ha samma möjligheter att nå utbildningens mål är delvis uppnådda.

Det finns ett antal faktorer utifrån elevers bakgrund som skolan inte kan påverka men som påverkar elevernas förutsättningar att nå kunskapskraven i skolan, till exempel vårdnadshavares utbildningsnivå, vilket är den enskilt största socioekonomiska faktorn som påverkar elevernas kunskapsresultat. Så länge skolan inte fullt ut lyckas kompensera för elevernas varierande bakgrund och behov och utforma undervisningen och den pedagogiska miljön så att skillnaderna i elevernas förutsättningar uppvägs, fortsätter de elever som inte når målen i skolan att riskera sämre ekonomiska, sociala och hälsomässiga förutsättningar i livet.

Varken Malmös eller rikets skolor klarar fullt ut att kompensera för elevernas och skolornas skilda bakgrunder. I Malmös skolor finns stora resultatskillnader mellan skolor och olika elevgrupper. Årets resultat i årskurs 9 innebär att skillnaderna ökat marginellt mot förra läsåret mellan den femtedel av skolorna med högst respektive lägst andel gymnasiebehöriga från en differens på cirka 43 procentenheter 2017/2018 till 44 procentenheter 2018/2019. Motsvarande analys på individnivå visar att skillnaderna minskat en aning mellan Malmös hög- och lågpresterande elever i årskurs 9 från en differens på cirka 247 meritvärdespoäng 2017/2018 till 246 meritvärdespoäng 2018/2019. Mellan skolorna i årskurs 6 är differensen 49,5 procentenheter 2018/2019. Förra läsåret var det 48,9 procentenheter. På individnivå i årskurs 6 var differensen i år mellan Malmös hög- och lågpresterande elever cirka 216 meritvärdespoäng. Förra läsåret var det 191 meritvärdespoäng. Flickor har, när det gäller samtliga betygsmått, generellt bättre skolresultat än pojkar såväl i Malmö som nationellt. Skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat i Malmös kommunala skolor finns i samtliga årskurser och differensen är på liknande nivåer 2018/2019 som de senaste läsåren.

Sett ur ett längre tidsperspektiv har situationen kring skolsegregation och likvärdighet troligen försämrats. Under den senaste tioårsperioden har exempelvis det genomsnittliga meritvärdet bland gruppen högpresterande elever ökat i betydligt högre utsträckning (från 283,7 2009/2010 till 315,1 2018/2019) än för gruppen lågpresterande elever (i stort sett oförändrat runt 50–70 poäng). Att Malmö stads grundskolor tagit emot en ökande andel nyanlända elever sedan 2015 har sannolikt påverkat utvecklingen, men de ökande skillnaderna påverkas av fler faktorer i samhället.

Boendesegregationen och skolsegregationen medför att eleverna fördelas så att elever med såväl sämre som bättre socioekonomiska förutsättningar i stor utsträckning har klasskamrater med liknande bakgrund. Detta försvårar skolornas arbete, då forskning visar att blandade studiegrupper är till gagn för såväl hög-

som lågpresterande elever. Skolsegregationen har en starkt negativ inverkan på likvärdigheten och således resultaten som helhet på skolan i Malmö. Det är en stor utmaning med de begränsade möjligheter som i nuläget finns för att motverka skolsegregationen, att alla elever ska ha likvärdiga möjligheter att nå utbildningens mål vilket i sin tur är en viktig förutsättning för att alla elever ska kunna nå utbildningens mål. I Malmö såväl som i riket har elever med föräldrar med högre utbildning högre kunskapsresultat än elever med föräldrar med lägre utbildning. Malmös skolor lyckas stimulera elever med högutbildade föräldrar till högre genomsnittligt meritvärde än i riket. För elever med föräldrar med lägre utbildning är dock motsvarande resultat lägre i Malmö än i riket. I förhållande till riket har dessutom Malmö en lägre andel föräldrar med eftergymnasial utbildning, vilket också är en del av förklaringen. Det är också en del av förklaringen, och samtidigt möjligen en samvarierande orsak med skolsegregationen, till differensen i meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever i Malmö.

Nämndsmål/bolagsmål:

Måluppfyllelse: Alla elever ska nå utbildningens mål och utvecklas så långt som möjligt.

Hur gick det?

Andelen elever (exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund) i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen är något lägre än förra året, 69,3 procent i jämförelse med 72,6 procent. Samma mönster och ungefär lika stor skillnad ses även i årskurs 6 och 3. Måluppfyllelsen är genomgående lägst i ämnena matematik och svenska som andraspråk, i årskurs 9 även i idrott och hälsa. I samtliga årskurser är det fortsatt en skillnad mellan pojkar och flickor.

Måluppfyllelsen för nyanlända elever, inklusive elever med okänd bakgrund, är betydligt högre än förra året. I årskurs 9 har andelen nyanlända elever och elever med okänd bakgrund som nått målen i alla ämnen ökat med 10 procentenheter, från 13,7 till 23,8 procent. I årskurs 6 har måluppfyllelsen minskat något, framförallt för pojkar, och i årskurs 3 ökar den. I årskurs 3 är det nästan ingen skillnad mellan pojkar och flickor.

I grundsärskolan ges betyg i årskurs 6–9 i alla ämnen om en elev eller dennes vårdnadshavare begär det. Andelen elever i grundsärskolan som nått målen i alla ämnen har minskat något från föregående läsår. För första gången sedan 2015 är andelen elever som nått målen i alla ämnen större bland pojkar än bland flickor (flickor utgör 42 procent av antalet elever i årskurs 6–9 i grundsärskolan). I alla ämnen utom modersmål och svenska som andraspråk har över 85 procent av eleverna i årskurs 6–9 och som begärt betyg, nått målen.

I år finns inga enkätresultat som är jämförbara med föregående läsår, då Malmö stad i år istället deltagit i Skolinspektionens skolenkät. Jämförelse kan istället göras med förra gången Malmö deltog i Skolinspektionens enkätundersökning läsåret 2015/2016. Det sammantagna indexvärdet i årskurs 5 och 9 är i stort sett desamma som förra gången. I grundsärskolan svarar elevernas vårdnadshavare på enkäten. Där har det sammanlagda indexet sjunkit något, från 7,9 till 7,6. I enkäten ställs inga frågor ställs till fritidshemselever.

Varför blev det så?

Andelen elever som når målen i alla ämnen i årskurs 9 följer i stort sett samma utveckling som genomsnittligt meritvärde och gymnasiebehörighet. Sett till samtliga elever ligger gymnasiebehörigheten på samma nivå som förra läsåret. Den har ökat kraftigt för nyanlända elever och minskat något för övriga elever. Det beror troligen på elevsammansättningen och att den socioekonomiska sammansättningen är något mer komplex bland de icke-nyanlända eleverna i år. Det skulle i så fall också kunna förklara resultaten gällande andelen elever som når målen i alla ämnen. Förvaltningen har bedrivit ett aktivt arbete för att utveckla undervisningen för nyanlända, vilket kan ha haft en inverkan på den positiva utvecklingen för nyanlända elever. Inom ramen för ett tidigare åtagande har förvaltningen bland annat utvecklat stödet till skolorna och formerna för studiehandleddning på modersmålet.

Svenska som andraspråk och matematik är fortsatt de ämnen där måluppfyllelsen är lägre än i andra ämnen. En analys av matematikresultaten över tid visar att verksamheten generellt har svårt att lyfta

lågpresterande elevers kunskaper i matematik, till exempel fick 60 procent av de elever som har fått F eller streck i matte i årskurs 6 samma betyg när de nu gick ut årskurs 9. Bland de elever i årskurs 9 som saknar godkänt i ett ämne för att nå grundläggande gymnasiebehörighet är matematik fortsatt det vanligaste ämnet man saknar godkänt i. Resultaten i svenska som andraspråk och matematik påverkar troligen också varandra, en elevs språkutveckling påverkar bland annat förståelsen för matematiska begrepp. Brist på behörig personal, eller personal med korrekt ämneskunskap, har också lyfts som möjliga faktorer som påverkar resultatet i båda ämnena. Fortsatta analyser behövs för att bättre förstå vad som ligger bakom resultaten och hur de kan förbättras. Måluppfyllelsen i dessa ämnen har stor betydelse för kommunens resultatnivåer gällande andelen elever som nått målen i alla ämnen och har avgörande betydelse för gymnasiebehörigheten.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Det är en fortsatt utmaning att alla elever ska nå utbildningens mål och utvecklas så långt som möjligt. För att uppnå en högre måluppfyllelse och likvärdighet i Malmö stads grundskolor förväntas förvaltningens utvecklingsprojekt *Varje elevs bästa skola* vara avgörande. Projektet syftar till att fördjupa och förbättra förvaltningens styr- och ledningssystem och därigenom skapa en organisation som bättre lever upp till läroplanens krav och skollagens intentioner för varje elev. Genom att utveckla ett gemensamt systemsynsätt som genomstrar hela förvaltningens arbete kan de individuella variationerna mellan pedagogers, arbetslags och skolors arbete minska. Samtliga nivåer i organisationen ska bli bättre på att analysera resultat, sätta in rätt insatser och följa upp dessa. På så sätt kan skolan möta varje elev, och huvudmannen varje skola, utifrån deras förutsättningar och därmed höja kunskapsresultaten.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i alla ämnen	79,7% (82) (77)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre än förra året. Resultatet för flickorna är högre än resultatet för pojkarna. Resultaten är lägre i svenska som andraspråk och matematik jämfört med övriga ämnen.		
■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i alla ämnen	34,5% (34) (33)	
Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är högre än förra året. Resultatet för pojkarna är nästan lika högt som för flickorna. Resultatet i svenska som andraspråk är lägre jämfört med resultaten i övriga ämnen, och för flickor högre i svenska jämfört med resultaten i övriga ämnen.		
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i alla ämnen	65% (68) (62)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre än förra året. Resultatet för flickor är högre än resultatet för pojkar. Resultatet är lägst i svenska som andraspråk.		
■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i alla ämnen	13,3% (17) (10)	
Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre jämfört med förra året, men det gäller i huvudsak endast för pojkarna.		
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen	69,3% (74) (65)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre jämfört med förra året. Skillnaderna mellan pojkar och flickor har ökat. Måluppfyllelsen är något lägre i svenska som andraspråk, matematik och idrott och hälsa än i övriga ämnen.		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
<p>■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen</p>	23,8% (27) (22)	
<p>Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är klart högre jämfört med förra året. Resultatet för flickorna är högre än resultatet för pojkarna.</p>		
<p>■ Andel grundsärskoleelever i årskurs 6–9 som nått målen i alla ämnen</p>	70% (66,7%) (72,5%)	
<p>Kommentar I grundsärskolan ges betyg i årskurs 6–9 i alla ämnen om en elev eller dennes vårdnadshavare begär det. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har minskat något från föregående läsår och är något högre då nyanlända och elever med okänd bakgrund exkluderas. Andelen elever som nått målen i alla ämnen är större bland pojkarna än bland flickorna för första gången sedan 2015. Flickorna utgör 42 procent av antalet elever i åk 6–9 i grundsärskolan. I alla ämnena utom modersmål och svenska som andraspråk har över 85 procent av eleverna i årskurs 6–9, som begärt betyg, nått målen. De allra flesta eleverna har betygen E-C medan få elever får de högsta betygen B och A.</p>		
<p>■ Betygsutfall i förhållande till resursfördelningsmodellens prognosvärde för elever i årskurs 9</p>	0,1%	
<p>Kommentar Betygsutfallet är i nivå med prognosvärdet.</p>		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3+5 inom alla frågeområden, sammanvägt resultat av elevenkäten</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För yngre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 5. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Det sammanvägda indexet inom alla Skolinspektionens frågeområden var 7,3. Indexvärdet var det samma förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (läsåret 2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 inom alla frågeområden, sammanvägt resultat av elevenkäten</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För äldre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 9. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Det sammanvägda indexet inom alla Skolinspektionens frågeområden var 6,1. Indexvärdet var 6,2 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (läsåret 2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundsärskoleelever inom alla frågeområden, sammanvägt resultat av elevenkäten</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). För grundsärskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elevernas <i>vårdnadshavare</i>. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Det sammanvägda indexet inom Skolinspektionens frågeområden var 7,6. Indexvärdet var 7,9 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (läsåret 2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva fritidshemselever inom alla frågeområden, sammanvägt resultat av elevenkäten.</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). I Skolinspektionens enkät ställs inga frågor till fritidshemselever.</p>		
<p>■ Skillnad i genomsnittlig meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever åk 6</p>	216	
<p>Kommentar</p>		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
Den femtedel av eleverna som har högst meritvärde har i genomsnitt 297 meritvärdespoäng (vilket motsvarar ungefär att ha exempelvis betyget B i alla ämnen). Femtedelen med lägst meritvärde har i genomsnitt 81 meritvärdespoäng (vilket motsvarar ungefär att ha exempelvis betyget E i vartannat ämne). 297–81 ger en skillnad i genomsnittlig meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever i årskurs 6 på 216. Motsvarande resultat förra läsåret var 191.		
■ Skillnad i genomsnittlig meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever åk 9	246	
<p>Kommentar</p> <p>Den femtedel av eleverna som har högst meritvärde har i genomsnitt 315 meritvärdespoäng (vilket motsvarar ungefär att ha exempelvis betyget A i drygt hälften av ämnena och betyget B i övriga ämnen). Femtedelen med lägst meritvärde har i genomsnitt 69 meritvärdespoäng (vilket motsvarar ungefär att ha exempelvis betyget E i sju ämnen och underkänt i övriga ämnen). 315–69 ger en skillnad i genomsnittlig meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever i årskurs 6 på 246. Motsvarande resultat förra läsåret var 247.</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p> <p>Kommentar</p> <p>Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte</p> <p>Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild</p> <p>Effektmål</p> <p>Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p> <p>Projektmål</p> <p>Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.</p> <p>Uppföljning</p> <p>Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.</p> <p>Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.</p> <p>Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.</p>

Nämndsmål/bolagsmål:

Likvärdighet: Alla elever ska ha samma möjligheter att nå utbildningens mål.

Hur gick det?

Liksom tidigare år finns stora variationer i kunskapsresultat mellan skolor. Årets resultat i årskurs 9 innebär att skillnaderna ökat marginellt mot förra läsåret mellan den femtedel av skolorna med högst

respektive lägst andel gymnasiebehöriga från en differens på cirka 43 procentenheter 2017/2018 till 44 procentenheter 2018/2019. Motsvarande analys på individnivå visar att skillnaderna minskat en aning mellan Malmös hög- och lågpresterande elever i årskurs 9 från en differens på cirka 247 meritvärdespoäng 2017/2018 till 246 meritvärdespoäng 2018/2019. Mellan skolorna i årskurs 6 är differensen 49,5 procentenheter 2018/2019. Förra läsåret var det 48,9 procentenheter. På individnivå i årskurs 6 var differensen i år mellan Malmös hög- och lågpresterande elever cirka 216 meritvärdespoäng. Förra läsåret var det 191 meritvärdespoäng.

Flickor har, när det gäller samtliga betygsmått, generellt bättre skolresultat än pojkar såväl i Malmö som nationellt. Skillnaderna mellan flickors och pojkars resultat i Malmös kommunala skolor finns i samtliga årskurser och differensen är på liknande nivåer 2018/2019 som de senaste läsåren.

Varför blev det så?

Det finns ett antal faktorer utifrån elevers bakgrund som påverkar elevernas förutsättningar att nå kunskapskraven i skolan, såsom vårdnadshavarnas utbildningsnivå och nyanlända elevers invandringsår. Elevsammansättningen i Malmös skolor har därmed betydelse för kunskapsresultaten. Den viktigaste förklaringen till de stora resultatskillnaderna mellan olika elevgrupper är att Malmös skolor inte fullt ut klarar att kompensera för elevernas skilda bakgrunder. Boendesegregationen samt skolsegregationen mellan olika elevgrupper inverkar negativt på skolans resultat. Segregationen medför att eleverna fördelas så att elever med sämre socioekonomiska förutsättningar i stor utsträckning har klasskamrater med liknande bakgrund. Detta försvårar skolornas arbete då forskning visar att blandade studiegrupper är till gagn för såväl hög- som lågpresterande elever.

Vårdnadshavarnas utbildningsnivå är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas skolresultat. Elever med föräldrar med högre utbildning har högre kunskapsresultat än elever med föräldrar med lägre utbildning i såväl Malmö som i riket. I förhållande till riket har Malmö en lägre andel föräldrar med eftergymnasial utbildning. Malmös skolor lyckas stimulera elever med högutbildade föräldrar till högre genomsnittligt meritvärde än i riket. För elever med föräldrar med lägre utbildning är dock motsvarande resultat lägre i Malmö än i riket. I Malmö har dessutom en lägre andel av eleverna föräldrar med eftergymnasial utbildning. Det är också en del av förklaringen, och samtidigt möjligen en samvarierande orsak med skolsegregationen, till varför de ovan angivna differenserna i meritvärdespoäng mellan hög- och lågpresterande elever är så stora i Malmö.

Sett ur ett längre tidsperspektiv har situationen kring skolsegregation och likvärdighet troligen försämrats. Under den senaste tioårsperioden har exempelvis det genomsnittliga meritvärdet bland gruppen högpresterande elever ökat i betydligt högre utsträckning (från 283,7 2009/2010 till 315,1 2018/2019) än för gruppen lågpresterande elever (i stort sett oförändrat runt 50–70 poäng). Att Malmö stads grundskolor tagit emot en ökande andel nyanlända elever sedan 2015 har sannolikt påverkat utvecklingen, men de ökande skillnaderna påverkas troligen av fler faktorer i samhället.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Det är en fortsatt stor utmaning att alla elever ska ha samma möjligheter att nå utbildningens mål. För att uppnå en högre måluppfyllelse och likvärdighet i Malmö stads grundskolor förväntas utvecklingsprojekt Varje elevs bästa skola spela en avgörande roll. Projektet, som tar sin utgångspunkt i svensk och internationell forskning, syftar till att fördjupa och förbättra förvaltningens styr- och ledningssystem och därigenom skapa en organisation som bättre lever upp till läroplanens krav och skollagens intentioner för varje elev. Genom att utveckla ett gemensamt systemsynsätt som genomsyrar hela förvaltningens arbete kan de individuella variationerna mellan pedagogers, arbetslags och skolors arbete minska.

Varje elevs bästa skola ramar in arbetet att få till stånd den likvärdiga skola som alla elever enligt skollagen har rätt till. Samtidigt bör förvaltningen i sitt fortsatta arbete undersöka om det finns ytterligare åtgärder att vidta, utöver det som redan görs, som kan motverka skolsegregationen.

Åtagande

Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet

Kommentar

Åtagandet/projektet *Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola* är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.

Projektets syfte

Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.

Målbild

Effektmål

Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever.

Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper.

Hög kvalitet på undervisningen.

Projektmål

Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.

Uppföljning

Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.

Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller viktiga känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Uppdrag - Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att stärka arbetet med elevhälsan och höja kvaliteten på sex-och samlevnadsundervisningen.

Grundskoleförvaltningen har arbetat med att stärka arbetet med elevhälsan genom bland annat fortsatt utveckling av förebyggande och hälsofrämjande arbete och integrera elevhälsoarbetet i den pedagogiska verksamheten i övrigt. Kompetenshöjande insatser för elevhälsopersonal har också genomförts inom bland annat HBTQ-frågor och normkritik. Den del av uppdraget som rör höjd kvalitet på sex- och samlevnadsundervisningen har bland annat medfört att en förvaltningsgemensam arbetsgrupp kartlagt och kvalitetssäkrat befintligt undervisningsmaterial, tagit fram stödmaterial till skolor och tillgängliggjort detta genom Malmö Delar, en digital plattform för kunskapsutbyte mellan pedagoger i Malmö.

Uppdraget återrapporteras i sin helhet i ärende GRF-2020-667, beslutad i grundskolenämnden 2020-02-25 (se även gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens återrapportering i GYVF-2019-4712).

Uppdrag - Grundskolenämnden ges uppdrag att, utifrån den gjorda hederskartläggningen, utveckla arbetet mot hedersproblematik i skolans verksamheter.

Utifrån hederskartläggningen har en arbetsgrupp bestående av representanter från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, förskoleförvaltningen, grundskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, Pedagogisk Inspiration (PI), fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen och stadskontoret arbetat vidare med resultatet av kartläggningen och tagit fram förslag på hur det fortsatta arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck kan bedrivas i Malmö stad.

Hederskartläggningen visade bland annat på att det främst är till skolans personal som elever i behov av hjälp och stöd vänder sig. Kunskapen kring hedersrelaterad problematik varierar mellan Malmö stads grundskolor och det finns ett behov av återkommande, grundläggande kompetenshöjning inom området. Utifrån det förvaltningsgemensamma arbetet har det också framkommit behov av samverkan med relevanta aktörer, metodutveckling och samordning. Arbetet kring hedersproblematik, barnkonventionen, normkritik, diskrimineringslagen, jämställdhet, skollagen, skolans värdegrund och läroplansarbetet inom sex och relationer hänger ihop. Ökad samordning mellan dessa arbetsområden skulle ge ett tydligare sammanhang och ökad kännedom om vilka insatser som ges och till vem de riktas.

Inom grundskoleförvaltningen är det viktigt att insatser kring hedersrelaterad problematik blir en del av ordinarie elevhälsoarbete och sker i samverkan mellan elevhälsans personal och pedagogisk personal. Budgetuppdraget att utveckla arbetet mot hedersproblematik i skolans verksamheter är därför tätt knutet till grundskolenämndens andra uppdrag om stärkt elevhälsoarbete och ökad kvalitet på sex- och samlevnadsundervisningen (det uppdraget återrapporteras i sin helhet i ärende GRF-2020-667).

Grundskoleförvaltningens centrala elevhälsa stödjer och vägleder de lokala elevhälsoteamens arbete kring elever i hedersrelaterad problematik samt bidrar med sakkunnig resurs i såväl lokala som regionala nätverk. Under året har den centrala elevhälsan utvecklat sitt arbete genom bland annat modellen Systematiskt tillsammans för lärande (STfL) och verksamheten har HBTQ-certifierats genom samarbete med RFSL. Elevhälsopersonal har tidigare också fått kompetensutveckling inom området heder. Även PI:s utbildningsinsats i normkritik, "Inkludering på riktigt" berör ämnet heder. Utbildningsinsatsen riktas till medarbetare i samtliga tre skolförvaltningar och syftar till att utbilda processtödjare i normkritik, som ska stödja rektor i arbetet med dessa frågor.

Även arbetet kopplat till sex- och samlevnadsundervisningen berör området heder. Under året har en förvaltningsgemensam arbetsgrupp kartlagt och kvalitetssäkrat undervisningsmaterial inom ämnet samt tagit fram stödmaterial riktat till skolor för att stärka deras systematik inom ämnesområdet. Arbetsgruppen har ett fortsatt uppdrag under 2020 och kommer att arbeta vidare utifrån bland annat Skolverkets förslag på nya skrivningar i läroplanen angående sexualitet och relationer. Där återfinns också förslag på formuleringar gällande "maktstrukturer kopplade till kön och föreställningar om heder", vilket har direkt koppling till arbetet mot hedersproblematik i skolans verksamheter.

Flera av de förslag som den förvaltningsgemensamma arbetsgruppen kring hedersrelaterat våld och förtryck tagit fram kommer nu att realiseras, bland annat föreslås att en webbaserad utbildning ska fram. En tjänst med ansvar för området heder kommer att tillsättas på PI. Funktionen är tänkt att effektivisera arbetet och kommer att samverka med andra berörda så som elevhälsa, processtödjare i normkritik eller arbetsgruppen kring sex- och samlevnadsundervisningen.

Uppdrag - Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges i uppdrag att utveckla formerna för information om stadens skolor med syfte att möjliggöra bra och informativa skolval.

Grundskoleförvaltningen arbetar ständigt med att utveckla informationen om skolornas verksamhet och utveckling. Under 2019 har förvaltningen bland annat genomfört planerade förbättringar i webbtjänsten Hitta och jämför grundskolor.

I samband med att webbsidor flyttades över till servicewebben, som sköts av stadskontoret, genomfördes en översyn över alla grundskolors webbplatser. Det medförde bland annat att inaktuell information tagits bort och brutna länkar återstälts. Under hösten har Grundskoleförvaltningen utbildat och fortbildat samtliga webbredaktörer som jobbar med skolornas webbplatser på malmö.se Utfallet har varit positivt, då majoriteten av skolorna nu regelbundet uppdaterar sina skolwebbsidor. Grundskoleförvaltningen kommer att fortsätta stötta, utbilda och påminna skolorna för att säkerställa att korrekt information finns. Genom Pedagogisk Inspiration (PI), samtliga skolförvaltningars gemensamma utvecklingsenhet, samarbetar Grundskoleförvaltningen med förskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kring att utveckla skolornas webbplatser i Malmö Apps och främja kollegialt lärande genom "webbtidningen" Pedagog Malmö.

2018/2019 införde grundskoleförvaltningen systemet Infomentor som huvudsaklig informationskanal gentemot vårdnadshavare. Under året har förvaltningens kommunikationsenhet arbetat för ett enhetligt kommunikationssystem där användandet av Infomentor, sociala medier och andra kanaler synkroniseras på bästa sätt. Det innebär också att skolornas webbplatser kommer att utvecklas ytterligare när Infomentor är helt implementerat.

Målområde 4 – En öppen stad

Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en öppen, jämställd och inkluderande stad, fri från diskriminering, där alla ges lika rättigheter och möjligheter och där mångfalden är en tillgång.

Arbetet inom ramen för grundskolenämndens mål att grundläggande demokratiska värderingar ska genomsyra alla elevers utbildning samt att *alla elever ska känna sig delaktiga i och ha inflytande över sin utbildning* är betydelsefulla bidrag till uppfyllandet av kommunfullmäktigemålet. Skolan är en viktig arena för att skapa förståelse för antidiskriminering, mänskliga rättigheter och barnkonventionen hos Malmös unga. Värdegrundsuppdraget fastslås i läroplanen där det uttrycks att skolan ska säkra att varje elev utvecklar inte bara kunskaper utan även värden, samt ska omfattas av de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig. Personalen i grundskoleförvaltningens verksamheter har möjlighet att vara med och forma unga Malmöbors värderingar och lägga en värderingsgrund för resten av deras liv. Därigenom kan förvaltningens insatser inom värdegrundsområdet ha en betydande inverkan på kommunfullmäktigemålet om att skapa en öppen stad, både på kort och lång sikt.

Grundskolenämndens två nämndsmål inom målområdet bedöms vara delvis uppnådda. De flesta elever svarar positivt på enkätfrågor om skolans arbete med grundläggande värden. Resultaten är så gott som oförändrade från tidigare år. För att få en mer fullständig bild av läget samt av eventuella förändringar i resultaten bör kvalitativa metoder utvecklas för att möjliggöra analyser av bakomliggande orsaker till detta resultat. Vad gäller enkätresultaten för frågor om delaktighet och inflytande i skolan svarar de flesta eleverna i årskurs 3 och 5 positivt medan endast hälften av eleverna i årskurs 7 och 9 svarar positivt på motsvarande frågor. Dessa resultat är otillfredsställande för förvaltningen då det stadgas i läroplanen att elevinflytandet ska öka med elevernas stigande ålder och mognad. Även denna tendens kvarstår sedan tidigare genomförda enkätundersökningar.

Flera insatser har genomförts i grundskoleförvaltningen under 2019 som bidragit till uppfyllandet av kommunfullmäktigemålet. Förutom det fortsatta arbetet med att tillsätta processtödjare i normkritik på alla skolor har bland annat en kompetenshöjande insats inom HBTQ-frågor genomförts för all elevhälsopersonal i förvaltningen. Projektet *Varje elevs bästa skola: förbättra och fördjupa styr- och ledningssystemet* i sin helhet har även fokus på att bidra till att varje elev utvecklar värden.

Även om förvaltningen har kommit en bit på väg krävs ytterligare arbete för att leva upp till såväl grundskoleförvaltningens nämndsmål inom området som det värdegrundsuppdrag som beskrivs i läroplanen. Grundskoleförvaltningen kommer att fortsätta arbetet under 2020.

Nämndsmål/bolagsmål:

Grundläggande demokratiska värderingar ska genomsyra alla elevers utbildning.

Hur gick det?

Resultaten från Skolinspektionens enkät 2018 visar att drygt hälften av eleverna i åk 9 svarar positivt på frågor om grundläggande värden i skolan. Indexvärdet för frågeområdet uppnår 6,1 på en skala från 1–10, vilket är i nivå med resultatet för tre år sedan då Skolinspektionens enkät genomfördes senast. Flest positiva svar inom frågeområdet har påståendet ”Mina lärare ger killar och tjejer samma förutsättningar”, 74% av de tillfrågade niondeklassarna svarar att påståendet stämmer helt och hållet eller ganska bra. 60% av elever anger att de instämmer helt och hållet eller ganska bra i påståendet ”I min skola respekterar vi varandras olikheter”. Lägst antal positiva svar inom frågeområdet har påståendet ”I min skola respekterar elever och lärare varandra”, vilket bara 58% instämmer helt och hållet eller ganska bra i.

Det finns utmärkande skillnader mellan hur positivt olika skolor har svarat inom detta frågeområde. Mellan den skola där eleverna svarat mest positivt och där de svarat mest negativt skiljer det 4,1 i indexvärde. Samma mönster har kunnat skönjas i tidigare års elevenkäter gällande detta frågeområde. Frågeområdet grundläggande värden är tillsammans med områdena övergripande nöjdhet och studiero de områden där det i enkätsvaren är störst skillnad mellan skolor. Pojkarna har svarat något mer positivt på dessa frågor än flickorna.

Varför blev det så?

Att ingen nämnvärd förbättring har skett av enkätresultaten sedan den senaste enkäten från Skolinspektionen genomfördes kan ha flera orsaker. Samordnarna för frågor som rör Normer och värden på Pedagogisk Inspiration har sett viss progression i hur värdegrundsarbete bedrivs ute på skolorna sedan utbildningen i normkritik genomfördes och sedan det tillsattes processtödjare i normkritik på skolorna. Ett exempel är att flera skolor har börjat lyfta diskriminerande normer mer tydligt i sina handlingsplaner för aktiva åtgärder. Samordnarna ser dock fortfarande ett stort behov hos skolorna vad gäller kompetens i hur man tolkar och operationaliserar begrepp från läroplanen relaterat till exempelvis diskrimineringsgrunderna.

En annan brist som nämnts även tidigare år är att värdegrundsarbetet inte alltid bedrivs integrerat med kunskapsuppdraget så som det föreskrivs i läroplanen, utan sker istället ofta under särskilda tematiska insatser eller avgränsas till vissa ämnen. Arbetet med värdegrundsfrågor ligger också ofta på de så kallade sociala yrkeskategorierna som till exempel kuratorn, och kopplas inte till didaktiken.

Trots att processtödjare i normkritik nu finns på majoriteten av förvaltningens skolor (vid senaste översynen hade ca 75% av skolorna en processtödjare i normkritik) skiljer sig deras förutsättningar åt, i form av till exempel planeringstid. Skillnader i processtödjarnas roll och mandat bidrar troligtvis till den bristande likvärdigheten inom detta område som enkäten visar på.

Utformningen av stödet från huvudmannen i dessa frågor påverkar med stor sannolikhet också enkätresultatet. Genom att knyta samman olika processer och funktioner på stabsnivå som arbetar med värdegrundsrelaterade frågor hade huvudmannens stöd kunnat bli mer enhetligt och likvärdigt, vilket troligen hade påverkat skolornas arbete inom området positivt.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

För att uppnå ett skolklimat där eleverna ges möjlighet att utveckla sin medborgerliga kompetens krävs fortsatta insatser med ett demokratiarbete som genomsyrar undervisningen i alla ämnen. Utvecklingsavdelningen kommer utifrån sin nya organisering fortsatt erbjuda de skolverksamheter som behöver det stöd i frågor som rör skolornas värdegrunds- och likabehandlingsarbete. Arbetet med att utbilda processtödjare kommer fortgå för att nå målet om att det ska finnas processtödjare i normkritik på alla skolor. Processtödjarna kommer även erbjudas löpande fortbildning.

Ett hinder för att utveckla värdegrundsarbetet har varit att huvudmannen haft begränsade metoder för uppföljning inom området. Inom ramen för *Varje elevs bästa skola* har under hösten ett delprojekt med syfte att utveckla uppföljning för värdegrundsresultaten startats upp som kan bidra till att förvaltningen mer systematiskt kan följa utvecklingen inom området. Arbetet med delprojektet kommer fortlöpa under 2020. Åtagandet och utvecklingsprojektet *Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet* bidrar i sin helhet också till att våra skolor i högre utsträckning lever upp till läroplanens mål i kapitel 1 och 2 samt en ökad likvärdighet, vilket på sikt kommer påverka resultaten positivt inom detta nämndsmål.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
— Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 inom huvudfrågeområdet Grundläggande värden på skolan		
<i>Kommentar</i>		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För äldre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 9. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Inom frågeområdet Grundläggande värden på skolan är indexet 6,1. Indexvärdet var 6,2 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).		
■ Andel positiva grundsärskoleelever inom huvudfrågeområdet Bemötande		
Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). För grundsärskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elevernas <i>vårdnadshavare</i> . Inom frågeområdet Bemötande ställs inga frågor till vårdnadshavarna som motsvarar dem som ställs i GRF:s enkätundersökning till eleverna.		

Åtagande
◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet
Kommentar Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.
Projektets syfte Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.
Målbild
Effektmål Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.
Projektmål Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.
Uppföljning Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat. Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet. Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska känna sig delaktiga i och ha inflytande över sin utbildning.

Hur gick det?

I skolinspektionens enkät för åk 5 svarade de flesta eleverna positivt på påståendet ”På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter”, indexvärdet uppnådde 6,5 på en skala 1–10. Motsvarande indexvärde i den senaste enkäten från Skolinspektionen som genomfördes för tre år sedan var 6,6.

Några frågor relaterat till delaktighet och inflytande ställdes också till eleverna i åk 9. De svarade generellt mer negativt än de yngre eleverna på frågor som bland annat gäller inflytande över undervisningens innehåll, möjligheten att påverka på vilket sätt man arbetar med olika arbetsuppgifter samt i vilken grad eleverna kan påverka skolmiljön. Det samlade indexvärdet för frågorna till eleverna i åk 9 var 4,9, vilket ligger i nivå med resultaten förra gången denna enkät genomfördes för tre år sedan. Bland de äldre eleverna svarade pojkarna något mer positivt än vad flickorna gjorde.

Varför blev det så?

Att ingen större förbättring kan skönjas inom området elevinflytande och delaktighet kan höra ihop med att förvaltningens uppföljningar fortfarande indikerar en viss diskrepans mellan de formella strukturerna, som ofta är väl utvecklade, och i vilken utsträckning dessa resulterar i reellt inflytande och delaktighet i utbildningen för eleverna. Många skolor har processer på plats som syftar till att ge eleverna möjlighet till det inflytande de har rätt till utifrån författningarna, som till exempel klassråd, elevråd eller elevhearings där eleverna inkluderas i skolornas utvecklingsarbete. Uppföljning tyder på att flera skolor upplever att de trots befintliga strukturer behöver tänka nytt och kreativt kring hur man kan öka elevers inflytande på andra sätt, bland annat genom att utveckla sitt formativa arbete och förhållningssätt. Informationsinhämtning från grundskoleförvaltningens utvecklingsavdelning och stödfunktioner där tyder på att skolor har kommit olika långt gällande att utveckla arbetssätt som kan påverka elevens upplevelse av inflytande och delaktighet i undervisningen. Generellt sett verkar det finnas ett fortsatt behov av att utveckla det formativa arbetssättet i verksamheten.

Trots att läroplanen anger att elevernas inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll ska öka med stigande ålder och mognad visar enkätresultaten att en mindre andel av eleverna i högstadiet än i låg- och mellanstadiet anger positiva enkätsvar på området. Detta är ett mönster som har varit återkommande i enkätresultaten i flera år. Denna trend kan rimligen bero på att elevernas förväntningar om att utöva inflytande på sin utbildning kan tänkas stiga med åldern. Många skolor upplever även en brist på samsyn mellan elever och skolpersonal om vilken typ av inflytande som kan förväntas i olika åldrar.

Att eleverna inte känner att de kan utöva delaktighet och känna inflytande kan även bero på att de inte i tillräcklig grad ses som en egen målgrupp i förvaltningens kommunikationsarbete vid sidan av vårdnadshavare och skolpersonal. Det finns även behov av att inkludera ett tydligare elevperspektiv i förvaltningens utredningar, beslutsunderlag och andra ärenden.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

I förvaltningen pågår flera långsiktiga insatser för att förbättra elevernas delaktighet och inflytande. Utvecklingsavdelningen arbetar bland annat med projektet *Grundskolefotboll mot rasism – för allas lika värde* där eleverna och pedagogerna får lära sig om diskrimineringsgrunderna, begränsande normer och barns rättigheter. De erbjuder även stöd till skolpersonal i frågor som rör skolornas värdegrunds- och likabehandlingsarbete utifrån ett organisationsförbättringsperspektiv, där målgruppen genom olika medel tränas att utgå från barnets perspektiv och ett barnrättsperspektiv i förbättringsprocesser.

Även på huvudmannanivå behöver kompetensen om elevinflytande stärkas för att förvaltningens verksamheter ska kunna stötta i dessa frågor. Ett steg på vägen är ett projekt med syfte att öka elevinflytandet i förvaltningens övergripande beslutsprocesser startade under hösten 2019. Projektet ska ta fram en fungerande och hållbar struktur med detta ändamål som kan ge värde både för elever och beslutsfattare.

Ett antal medarbetare från förvaltningen deltar regelbundet i stadskontorets nätverk om barnets rättigheter och erhåller därigenom utbildningsinsatser inom området. Arbetet kring barnrättsfrågor förväntas fördjupas under 2020 då barnkonventionen inkorporeras i svensk lag. Bland annat har en förvaltningsövergripande arbetsgrupp startats upp med syfte att skapa en samsyn och dialog kring barnrättskonventionens implementering samt föra en dialog med stadskontoret kring dessa frågor. Gruppens har som syfte att samordna de olika utbildningsinsatser som kommer att genomföras kring barnrättsfrågor och få till stånd ett samarbete mellan olika funktioner inom förvaltningen.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3+5 inom huvudfrågeområdet Elevinflytande</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För yngre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 5. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Indexvärdet är 6,5 på frågan På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter. Indexvärdet var 6,6 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 inom huvudfrågeområdet Delaktighet och inflytande</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). I Skolinspektionens enkät ställs inte några frågor om Delaktighet och inflytande som motsvarar dem som ställs i GRF:s enkät.</p>		
<p>■ Andel positiva grundsärskoleelever inom huvudfrågeområdet Delaktighet och inflytande</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). För grundsärskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elevernas <i>vårdnadshavare</i>. Till vårdnadshavarna ställs inga frågor om barnets delaktighet och inflytande.</p>		
<p>■ Andel positiva fritidshemselever inom huvudfrågeområdet Elevinflytande i fritidshemmet</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). I Skolinspektionens enkät ställs inga frågor till fritidshemselever.</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p>
<p>Kommentar</p> <p>Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte</p> <p>Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild</p> <p>Effektmål</p> <p>Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatkillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p> <p>Projekt mål</p> <p>Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.</p> <p>Uppföljning</p> <p>Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.</p> <p>Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.</p>

Åtagande

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Målområde 5 – En jämlik stad

Kommunfullmäktigemål – Malmöbor med behov av stöd och hjälp ska bemötas med respekt och ges förutsättningar för en meningsfull tillvaro med inflytande över sin vardag och i samhället

Malmö stads grundskolor, grundsärskolor, förskoleklasser och fritidshem bedriver verksamhet som omfattar ca 30 000 elever och är därmed en av stadens största verksamheter. Grundskolenämndens mål om att alla elever ska få det stöd de behöver för att klara utbildningens mål har därför betydande påverkan på uppfyllelsen av kommunfullmäktigemålet, i synnerhet eftersom det kan påverka det framtida behovet av socialt stöd från andra förvaltningar. Om skolverksamheterna genom sitt kompensatoriska uppdrag kan uppväga skillnader i elevernas hemförhållanden med hjälp av tidiga insatser och anpassat stöd kan barnen ges bättre förutsättningar senare i vuxenlivet.

Det ingår i skolans uppdrag att se till att hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Utbildningen ska sträva mot att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Kommunfullmäktiges mål går således i linje med skrivningar i skollagen som styr skolväsendet och som grundskoleförvaltningens verksamheter dagligen arbetar efter.

Socioekonomiska faktorer, till exempel vårdnadshavares utbildningsnivå, har stark påverkan på elevers möjligheter att lyckas i skolan. I jämförelse med riket har Malmös skolor en lägre andel av eleverna föräldrar med eftergymnasial utbildning jämfört med riket. Den viktade elevpengen som fördelas enligt resursfördelningsmodellen är ett viktigt verktyg för att ge Malmös skolor resursmässiga förutsättningar att anpassa verksamheten efter elevernas behov. Förvaltningen behöver dock ta ytterligare krafttag för att bryta sambandet mellan vårdnadshavarnas utbildningsnivå och elevernas kunskapsresultat. Skillnader mellan olika elevgruppers resultat samt mellan och inom skolor kvarstår som en stor utmaning, liksom resultaten i matematik och svenska som andraspråk.

Nämndens mål om att alla elever ska få det stöd de behöver för att klara utbildningens mål bedöms vara delvis uppnått. Måluppfyllelsen för årskurs 3, 6 och 9 uppnår 79,9, 65 respektive 69,3 procent. Skolinspektionens enkät visar att ungefär en lika stor andel elever i årskurs 5 och 9 anser att undervisningen anpassas efter deras behov/utmaningar som senast Skolinspektionens enkät genomfördes 2015/2016.

För att öka måluppfyllelsen inom området och bidra ytterligare till uppfyllandet av kommunfullmäktigemålet behöver grundskoleförvaltningen stärka det systematiska kvalitetsarbetet för att säkerställa att eleverna får rätt stöd och insatser. Fortsatt utveckling av elevhälsoarbetet, övergångar och arbetet för att öka likvärdigheten och efterlevnaden av läroplansmålen genom det treåriga projektet *Varje elev bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet* är viktiga delar av det. Ambitionen är att utveckla ett gemensamt systemsynsätt och därmed en organisation som främjar likvärdighet och som i större utsträckning lever upp till skollagens intentioner och läroplanens krav för varje elev.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska få det stöd de behöver för att klara utbildningens mål.

Hur gick det?

Resultaten från grundskoleförvaltningens måluppfyllelseundersökning visar att 79,9 procent av eleverna i årskurs 3 nått målen i alla ämnen. Motsvarande siffra för årskurs 6 respektive 9 är 65 respektive 69,3

procent. Det innebär 1–2 procentenheters lägre resultat i samtliga årskurser i relation till föregående läsår. Måluppfyllelsen för nyanlända elever är generellt lägre än för övriga elever. I årskurs 3 och årskurs 9 har måluppfyllelsen för nyanlända ökat betydligt sedan förra läsåret. I årskurs 6 har resultaten sjunkit något. Flickor har generellt högre måluppfyllelse än pojkar. Andelen grundskoleelever i årskurs 6–9 som nått målen i alla ämnen har minskat något sedan i fjol och uppnår i år 70 procent. Måluppfyllelsen är generellt sett lägst i svenska som andraspråk och i matematik.

Måluppfyllelseundersökningen visar också att 26 procent av eleverna i årskurs 1–5 hade extra anpassningar under läsåret 2018/2019. Andelen är oförändrad från föregående läsår. Motsvarande uppgifter saknas för årskurs 6–9, men det är rimligt att anta att de ligger på ungefär samma nivå. Det saknas tillförlitliga data gällande andelen elever med åtgärdsprogram.

Gällande resultaten av elevenkäten finns ingen data som är jämförbar med föregående läsår, då Malmö stad i år istället deltog i Skolinspektionens skolenkät. Vid jämförelse med förra gången Malmö deltog i Skolinspektionens enkätundersökning (läsår 2015/2016) ses inga eller väldigt små förändringar inom frågeområdet anpassningar efter behov/utmaningar i årskurs 5 och 9.

Varför blev det så?

För att alla elever ska få det stöd de behöver för att uppnå utbildningens mål krävs att undervisningens och verksamhetens kvalitet följs upp utifrån hur väl den leder till ökat lärande hos eleverna, systematiskt och kontinuerligt. Förvaltningen har sedan tidigare identifierat ett utvecklingsbehov gällande både uppföljning och analys av stödinsatser gentemot enskilda elever samt av insatser från huvudman till skola. Förvaltningen har under året fortsatt att arbeta för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom ramen för utvecklingsprojektet *Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet*.

Grundskoleförvaltningens centrala elevhälsa upplever en ökad medvetenhet om främjande och förebyggande arbete och att allt fler skolor söker stöd hos dem. Mycket av stödet önskas fortfarande på individnivå men de upplever en ökande vilja att arbeta främjande och förebyggande. Tvärprofessionella analyser i och tillsammans med elevhälsoteamet på skolan är en framgångsfaktor för skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Olika skolor har kommit olika långt, den centrala elevhälsan menar att det bland annat beror på personalmässig kontinuitet i skolledning och elevhälsoteam. Inkomna klagomål- och tillsynsärenden visar att elever och vårdnadshavare inte alltid har samma bild av elevens stödbehov som skolan. Rätt till stöd och skolors arbete med särskilt stöd är bland de vanligaste ämnena bland klagomål- och tillsynsärenden. Skolor och förvaltning behöver i större utsträckning involvera elever och vårdnadshavare i processer och beslut som rör eleven. En ökad samsyn kan underlätta vid analys av elevens behov och höja träffsäkerheten på stödinsatserna.

Att relevant information om en elevs eventuella stödbehov följer eleven genom utbildningsväsendet är en viktig förutsättning för att alla elever ska få det stöd de behöver. Externa och interna uppföljningar visar att det finns ett betydande utvecklingsbehov vad gäller elevers övergångar inom förvaltningen. Rutiner för samverkan kring övergångar med övriga skolförvaltningar i Malmö samt fristående huvudmän har tagits fram och är fortsatt under implementering. Det är ännu för tidigt att uttala sig om effekter av dessa.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Arbetet med att identifiera en elevs behov och tillgodose det med rätt stödinsats är starkt kopplat till det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen kommer under läsåret 2019/2020 fortsätta arbetet med att förbättra och fördjupa styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola. Under läsåret pågår ett flertal delprojekt som handlar om att utveckla strukturerna för skolans och huvudmannens uppföljning, vilken data som används, hur den analyseras och struktureras för att aggregera analysen till olika nivåer i organisationen. Syftet är att organisationen ska bli bättre på att analysera resultat och ringa in behov, sätta in rätt insatser och följa upp dessa. Det är ovärderligt i relation till den enskilda eleven men det handlar också om fortsatt utveckling av huvudmannens stöd till skolorna inom till exempel elevhälsa, didaktik och pedagogiska metoder. Även elevhälsomodellen Systematiskt tillsammans för lärande (STfL) syftar till att öka samverkan mellan elevhälsoteam och pedagoger men också med elever och vårdnadshavare. Under året har den utarbetats på tre grundskolor och utvecklingsarbetet fortsätter under 2020.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i alla ämnen	79,7% (82) (77)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre än förra året. Resultatet för flickorna är högre än resultatet för pojkarna. Resultaten är lägre i svenska som andraspråk och matematik jämfört med övriga ämnen.		
■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 3 som nått målen i alla ämnen	34,5% (34) (33)	
Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är högre än förra året. Resultatet för pojkarna är nästan lika högt som för flickorna. Resultatet i svenska som andraspråk är lägre jämfört med resultaten i övriga ämnen, och för flickor högre i svenska jämfört med resultaten i övriga ämnen.		
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i alla ämnen	65% (68) (62)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre än förra året. Resultatet för flickor är högre än resultatet för pojkar. Resultatet är lägst i svenska som andraspråk.		
■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 6 som nått målen i alla ämnen	13,3% (17) (10)	
Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre jämfört med förra året, men det gäller i huvudsak endast för pojkarna.		
■ Andel grundskoleelever exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen	69,3% (74) (65)	
Kommentar Resultaten är exkl. nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är lägre jämfört med förra året. Skillnaderna mellan pojkar och flickor har ökat. Måluppfyllelsen är något lägre i svenska som andraspråk, matematik och idrott och hälsa än i övriga ämnen.		
■ Andel nyanlända grundskoleelever och elever med okänd bakgrund i årskurs 9 som nått målen i alla ämnen	23,8% (27) (22)	
Kommentar Resultaten avser nyanlända och elever med okänd bakgrund. Resultatet är klart högre jämfört med förra året. Resultatet för flickorna är högre än resultatet för pojkarna.		
■ Andel grundsärskoleelever i årskurs 6–9 som nått målen i alla ämnen	70% (66,7%) (72,5%)	
Kommentar I grundsärskolan ges betyg i årskurs 6–9 i alla ämnen om en elev eller dennes vårdnadshavare begär det. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har minskat något från föregående läsår och är något högre då nyanlända och elever med okänd bakgrund exkluderas. Andelen elever som nått målen i alla ämnen är större bland pojkarna än bland flickorna för första gången sedan 2015. Flickorna utgör 42 procent av antalet elever i åk 6–9 i grundsärskolan. I alla ämnena utom modersmål och svenska som andraspråk har över 85 procent av eleverna i årskurs 6–9, som begärt betyg, nått målen. De allra flesta eleverna har betygen E-C medan få elever får de högsta betygen B och A.		
■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3+5 inom huvudfrågeområdet Individanpassning		
Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För yngre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 5. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Inom frågeområdet Anpassning efter behov/Utmaningar är indexet 7,7. Indexvärdet är oförändrat jämfört med förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 inom huvudfrågeområdena Anpassning efter elevens behov och Utmaningar</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För äldre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 9. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Inom frågeområdena Anpassning efter elevens behov och Utmaningar är indexet 6,3. Indexvärdet var 6,6 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundsärskoleelever inom huvudfrågeområdet Kunskap och lärande</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). För grundsärskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elevernas <i>vårdnadshavare</i>. Inom frågeområdet Kunskap och lärande ställs inga frågor till vårdnadshavarna som motsvarar dem som ställs i GRF:s enkätundersökning till eleverna.</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p>
<p>Kommentar Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild Effektmål Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p> <p>Projektmål Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.</p> <p>Uppföljning Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.</p> <p>Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.</p> <p>Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.</p>

Målområde 6 – En trygg stad

Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum.

Arbetet inom ramen för grundskolenämndens mål att alla elever ska vara trygga i skolan har en väsentlig betydelse för att kommunfullmäktigemålet ska kunna uppnås. Att eleverna känner sig trygga i skolan är dels en förutsättning för att de ska kunna inhämta och utveckla kunskap och värden, dels en bidragande orsak till elevernas upplevelse av delaktighet och tillhörighet, både i skolan och i samhället i stort. Trygghet, delaktighet och upplevelsen av att lyckas i skolan är således starkt förebyggande krafter för barn och unga. Effekterna av det förebyggande arbetet i skolan har därmed potential att påverka elevernas välbefinnande både under skolåren och i vuxenlivet. Frågor om trygghet, mångfald, jämlikhet, jämställdhet och demokrati är således ett långsiktigt arbete och nämndens mål att alla elever ska vara trygga i skolan bedöms vara delvis uppnått.

Grundskolenämndens verksamheter har höga krav på sig både när det gäller det förebyggande arbetet och åtgärder i samband med kränkande behandling enligt statliga styrdokument. Grundskoleförvaltningen har tidigare identifierat ett behov av fortsatt kompetensutveckling till såväl pedagogisk personal som skolledare, i syfte att kunna arbeta mer främjande och förebyggande och mindre reaktivt med frågor om värden och normer. Ett led i att möta detta behov är grundskoleförvaltningens utbildningsinsats 2019/2020 inom området kränkande behandling och det förebyggande arbetet. Denna utbildningsinsats kommer även att fortgå under läsåret 2020/2021.

Uppföljning av elevernas upplevelse av trygghet baseras i år på Skolinspektionens enkät, som genomfördes under hösten 2018. I jämförelse med förra gången Skolinspektionens enkät genomfördes 2015/2016 visar resultaten i upplevelse av trygghet generellt på små eller inga skillnader. De flesta elever svarar positivt på om de känner sig trygga i skolan. Precis som tidigare år upplever dock ett antal elever sig utsatta för kränkande behandling. Det har inkommit något färre tillsynsärenden till förvaltningen jämfört med tidigare läsår, de klagomål som inkommit till förvaltningen har ökat jämfört med tidigare läsår, en stor del av både tillsynsärenden och klagomål som inkommit berör kränkande behandling och/eller trygghet och studiero. Utifrån detta krävs fortsatta insatser från förvaltningen i arbetet kring elevers trygghet och för att få ytterligare kunskap att agera utifrån, finns behov av att förbättra den sammantagna uppföljningen och analysen av skolornas anmälningar och utredningar av upplevda kränkningar på huvudmannanivå. Som ett steg i att möta detta behov och att förebygga och motverka kränkande behandling ute på skolorna, har förvaltningen under hösten 2019 genomfört en intern, översiktlig kartläggning av nuvarande ansvarsfördelning och processer i avdelningen kvalitet och myndighet samt i relation till förvaltningens övriga delar, samt tagit fram rekommendationer och förslag till förändringar och fortsatta utvecklingsinsatser. Dessa förslag kommer att hanteras av förvaltningsledningen i februari 2020.

Vidare anger läroplanen att skolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. De formella strukturerna i form av exempelvis likabehandlingsplaner, jämställdhetsråd och trivselteam kan vara väl etablerade på många skolor, men att i större utsträckning integrera värdegrundsarbetet med kunskapsuppdraget är ett arbete som förvaltningen och dess verksamheter fortsatt behöver utveckla och fördjupa.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska vara trygga i skolan.

Hur gick det?

Någon enkätundersökning genomfördes inte under 2018/19, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät hösten 2018. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10) där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. På frågan ”jag känner mig trygg i skolan” är indexet 7,9 för elever i årskurs 5. Indexvärdet var 8,0 när Malmö stad förra gången deltog i Skolinspektionens enkät 2015/16.

Inom frågeområdet Trygghet är indexet 7,7 för elever i årskurs 9. Indexvärdet är oförändrat jämfört med när Malmö stad förra gången deltog i Skolinspektionens enkät 2015/16.

På frågan ”Mitt barn känner sig tryggt i skolan” är indexet 8,2 för elever i grundskolan som deras vårdnadshavare svarat för. Indexvärdet var 8,1 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät 2015/16.

Sammantaget upplevs tryggheten högre bland de yngre eleverna jämfört med de äldre. Resultaten i upplevelse av trygghet mellan båda enkätstillfällena visar generellt på små eller inga skillnader alls.

Det inkom 79 ärenden från de tillsynsmyndigheter som granskar grundskolan, vilket är något mindre jämfört med föregående läsår. Av dessa berör 76 procent helt eller delvis kränkande behandling. Sammanlagt inkom även 261 klagomål, vilket är en ökning jämfört med föregående läsår. 83 av dessa rör kränkande behandling eller trygghet och studiero, vilket motsvarar 31 procent.

Varför blev det så?

Skolinspektionen pekar på att det finns ett antal framgångsfaktorer i skolors arbete vad gäller elevers trygghet, såsom aktivt arbete med värdegrund och att bygga ömsesidiga relationer mellan skolpersonal och elever, att reagera snabbt och aktivt på kränkningar, samt att hela skolan har ett gemensamt förhållningssätt och en gemensam riktning.

Värdegrundsarbete kräver ett förhållningssätt som genomsyrar hela undervisningen. Förvaltningens olika uppföljningar kring arbetet med normer och värden visar att arbetet ofta sker vid särskilda tematiska insatser eller avgränsas till vissa ämnen, istället för att det sker integrerat med kunskapsuppdraget på det som sätt som föreskrivs i läroplanen. Detta kan bero på flera orsaker, där brist på relevant kompetens troligtvis är en av dessa.

Elevers och lärares arbetsmiljö går hand i hand. Trenden om en minskande personalomsättning på Malmös grundskolor har fortsatt även under 2018. Sjukfrånvaron är ungefär på samma nivå som föregående år men har sjunkit något bland lärare och barnskötare och ökat något bland elevassistenter och fritidspedagoger. Sjukfrånvaro ger en minskad kontinuitet i verksamheten då de vikarier som tas in inte har samma insyn och erfarenhet av skolans rutiner och gemensamma förhållningssätt, vilket borde ha en inverkan elevernas upplevelse av studiero.

Att antalet klagomålsärenden ökat jämfört med föregående läsår kan ha flera orsaker, bland annat finns det troligtvis en ökad medvetenhet i samhället och bland vårdnadshavare om möjligheten att anmäla upplevda missförhållanden, vilket även lyfts fram av Skolinspektionen sett ur ett nationellt perspektiv. En annan förklaring kan vara att det skett en signifikant ökning av klagomål som berör missnöje kring skolplacering, men orsakerna behövs analyseras vidare för att få en fördjupad förståelse kring orsakerna till ökningen.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Genom det pågående utvecklingsprojektet *Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra förvaltningens styr- och ledningssystem*, ämnar förvaltningen skapa samsyn i hela organisationen, arbeta för ett mer aktivt ledarskap och kapacitet att identifiera och åtgärda problemområden. Det ligger i linje med de framgångsfaktorer som finns för skolors arbete med elevers trygghet i skolan. Då handlar det framförallt om förebyggande arbete och att snabbt reagera på kränkningar eller när elever upplever sig vara otrygga. Under hösten har även förvaltningen som ett steg i att fortsätta utvecklingsarbetet för att förebygga och motverka kränkande behandling, genomfört en intern kartläggning av nuvarande ansvarsfördelning och processer i avdelningen kvalitet och myndighet, samt tagit fram rekommendationer och förslag till förändringar och fortsatta utvecklingsinsatser. Dessa förslag kommer att hanteras av förvaltningsledningen i februari 2020.

Det långsiktiga arbetet med att förbättra arbetsmiljön för elever och personal behöver fortsätta för att dels hålla i den nu nedåtgående trenden vad gäller personalomsättning, men också för att minska sjukfrånvaron och därigenom möjliggöra en större kontinuitet i arbetet. Det finns också ett behov av fortsatt kompetensutveckling, riktad till såväl pedagogisk personal som skollärare, i syfte att kunna arbeta mer

främjande och förebyggande och mindre reaktivt med frågor om värden och normer. Ett led i att möta detta behov är grundskoleförvaltningens utbildningsinsats 2019/2020 inom området kränkande behandling och det förebyggande arbetet. Denna utbildningsinsats kommer även att fortgå under nästkommande läsår.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3+5 inom huvudfrågeområdet Trygg i skolan</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För yngre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 5. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. På frågan Jag känner mig trygg i skolan är indexet 7,9. Indexvärdet var 8,0 när Malmö stad förra gången deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 inom huvudfrågeområdet Trygghet</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För äldre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 9. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Inom frågeområdet Trygghet är indexet 7,7. Indexvärdet är oförändrat jämfört med när Malmö stad förra gången deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundsärskoleelever inom huvudfrågeområdet Trygghet och trivsel</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). För grundsärskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elevernas <i>vårdnadshavare</i>. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. På frågan Mitt barn känner sig tryggt i skolan är indexet 8,2. Indexvärdet var 8,1 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (läsåret 2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva fritidshemselever inom huvudfrågeområdet Trygg i fritidshemmet</p>		
<p>Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). I Skolinspektionens enkät ställs inga frågor till fritidshemselever.</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p>
<p>Kommentar Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild Effekt mål Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatkillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p> <p>Projekt mål Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.</p>

Åtagande

Uppföljning

Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.

Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Målområde 7 – En aktiv och kreativ stad

Kommunfullmäktigemål – I Malmö ska alla kunna utvecklas och stärkas med hjälp av ett meningsfullt fritid- och kulturliv.

Grundskolenämnden bedömer att nämnden har bidragit positivt till kommunfullmäktiges mål utifrån den förflyttning som skett vad gäller arbetet med en fritidsverksamhet av god kvalitet i kombination med andra insatser grundskolenämnden genomfört av betydelse för kommunfullmäktigemålets uppfyllnad.

Grundskolenämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål bland annat genom sin fritidshemsverksamhet som omfattar omkring 15 000 elever. Nämndens mål är att alla elever i förskoleklass till årskurs 6 ska ha tillgång till en fritidshemsverksamhet av god kvalitet. De flesta elever är nöjda med sitt fritidshem, samspelet mellan elever och vuxna samt känner sig trygga i verksamheten och vårdnadshavare anser att det finns utrymme för lek och skapande i fritidshemmet. Grundskoleförvaltningen har arbetat med flera utvecklingsområden för att stärka kvalitet och likvärdighet i fritidshemsverksamheten. Tillgång till fritidspedagoger, pedagogiska innehållet och lokalernas ändamålsenlighet är utvecklingsområden där det skiljer sig betydligt mellan skolor. Det finns också skillnader i hur väl elevernas behov av extra anpassningar och särskilt stöd tillgodoses i fritidshemsverksamheten. Förutom utmaningar kring kvalitetsskillnader har efterfrågan på fritidshem ökat de senaste åren både genom elevökning samt att Malmö har relativt större andel elever i åldern 10–12 år som går i fritidshemsverksamheten jämfört med rikssnittet.

Ett kompetensförsörjningsarbete har pågått under 2019, bland annat genom en uppdragsutbildning för att vidareutbilda omkring 100 barnskötare till fritidspedagoger. Med syfte att höja kompetensen i verksamheten har förvaltningen de senaste åren tillsatt förste fritidspedagogtjänster. Kvalitetskriterier i form av ett självskattningsverktyg för fritidshemmet används i det systematiska kvalitetsarbete vilket skapar en större förståelse och samsyn kring uppdraget. Inom ramen för *Varje elevs bästa skola* har förvaltningen tagit fram förslag för hur verksamhetens kvalitet ska följas upp ytterligare. För att stärka fritidshemmen i sitt pedagogiska uppdrag har grundskoleförvaltningens fritidshemsutvecklare stöttat skolor i att implementera pedagogiska planeringar vilket har gjort att kunskap kring fritidshemmets styrdokument ökat. Utbildningar kring rektorns pedagogiska ledarskap pågår.

Utöver arbetet med fritidshemsverksamheten bidrar grundskolenämnden och förvaltningen till kommunfullmäktiges mål genom arbetet med Skapande Skola där 63 skolor ingår. Finansiering har skett från Kulturrådet med en budget på 4,8 miljoner kronor för läsåret 2019/2020. Förvaltningen har även fått statsbidraget som kompletterar Skapande Skola budgeten och totalt har skolorna därmed haft 5,8 miljoner att använda för sitt arbete med Kultur i skolan. Uppföljningen av arbetet med Skapande skola visar att Skapande Skola ofta blir ett verktyg för skolans arbete med normer och värden. Flera skolor använder Skapande skola som en del av stora utvecklingsprojekt som skolan arbetar med och ger en inspiration att arbeta ålders- och ämnesövergripande.

Samarbete sker även med kulturförvaltningen och andra kulturella institutioner i staden. Elever tar bland annat del av det kulturella utbud som erbjuds genom Kulturkartan, som är ett verktyg för Kulturförvaltningens fördelning av kultur till skolor. Två kultursekreterare inom grundskoleförvaltningen arbetar med att stötta skolornas pedagoger och cirka 150 kulturombud för att främja kulturens närvaro i skolan, öka likvärdigheten i elevernas tillgång till samhällets kulturutbud och öka elevernas möjlighet att utveckla sin kreativitet genom estetiska lärprocesser.

Andra områden där grundskolenämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål är nyttjande av sporthallar och skollokaler och utfasning av mikroplaster på skolgårdar. Grundskoleförvaltningen har tillsammans med fritidsförvaltningen antagit en modell för fördelning och ändamålsenlig användning av framtida sporthallar och gymnastiksalar. Modellen förväntas leda till stärkta planeringsprocesser och tydligare fördelning av nämndernas driftansvar och kostnader. Kommunfullmäktige har riktat ett uppdrag till fritidsnämnden, grundskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden om att utreda hur primärhyresgästansvaret för samtliga idrottshallar kan överföras till fritidsnämnden. Detta är ett utredningsarbete som nyligen påbörjats.

Grundskolenämnden har antagit en slutrapport kring nyttjande av skollokaler för föreningslivet och samarbetet med fritidsförvaltningen kommer utvecklas för att underlätta för föreningar att använda skolans lokaler. Vad gäller minskning av mikroplaster har grundskolenämnden varit en aktiv part i framtagandet av ett förslag på plan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmös stads verksamheter. Planen berör anläggning av framtida skolgårdar och kommer bidra till att minska skadliga effekter på miljö och hälsa.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever i förskoleklass till årskurs 6 med rätt till fritidshem ska ha tillgång till en fritidshemsverksamhet av god kvalitet.

Hur gick det?

Nämndsmålet bedöms vara delvis uppnått, trots de insatser som skett vad gäller att stärka upp fritidshemmens följsamhet kring läroplanen och insatser kring kompetensförsörjning. Utvecklingsarbete pågår kring det systematiska kvalitetsarbetet inom ramen för *Varje elevs bästa skola*.

Fritidshemmet är en del i skolans arbete med att uppnå läroplanens mål och gör det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. I fritidshemmet utgör omsorg, utveckling och lärande en helhet. Fritidshemmet ska stimulera grundskolenämndens 15 000 fritidshemselevers utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation och främja allsidiga kontakter och social gemenskap. Genom verksamheten får eleverna träna på demokrati, inflytande och ansvar i praktiken genom lek, rörelse och skapande arbete.

Förvaltningen och nämnden följer bland annat upp hur det gått för verksamheten genom enkäter och ett självvärderingverktyg. Någon elevenkätundersökning genomfördes inte under läsåret 2018/2019 eftersom Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät, vilken inte ställer frågor till fritidshemselever. Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare visade att vårdnadshavarna var nöjda med att "lek och skapande får stort utrymme på mitt barns fritidshem". Tidigare års fritidshemsenkät som grundskoleförvaltningen genomfört har visat på att eleverna i fritidshemmen är nöjda med sin verksamhet, samspelet med vuxna och är trygga. Skolorna genomförde en självskattning under våren 2019 inför läsårets sista kvalitetsdialog mellan rektor och utbildningschef och skattningarnas resultat diskuterades i dialogerna inför att utvecklingsområden skulle bestämmas för 2019/2020.

Varför blev det så?

En av nyckelfaktorerna för att kunna åstadkomma en verksamhet av god kvalitet är att det finns personal som har utbildning och kompetens för uppdraget. Fritidshemspersonal är en nationell brist och tillgången varierar stort mellan Malmös fritidshem. Rektorer upplever att rekrytering av behöriga sökande är särskilt

svårt vad gäller fritidshemspersonal. Trots insatser som skett de senaste åren är andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning (fritidspedagog-, förskolelära- eller lärarutbildning) endast omkring 40 procent. Relativt hög sjukfrånvaro och en hög personalomsättning skapar också en brist på kontinuitet både för elever och personal vilket kan inverka på kvaliteten på verksamheten.

Från och med den 1 juli 2019 finns krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet. Vid uppföljningstillfället i september 2019 hade omkring 60 procent av grundskoleförvaltningens fritidspedagoger tagit ut sin legitimation enligt Skolverkets statistik.

Ett intensivt kompetensförsörjningsarbete pågår kontinuerligt vad gäller tillsättning av ny personal, karriärtjänster (cirka 30 förste fritidspedagog) samt utbildningar. Genom uppdragsutbildningen vidareutbildas omkring 100 barnskötare till fritidspedagoger.

De elevenkäter och självskattningarna som gjorts utgör underlag för skolornas och förvaltningens fortsatta utvecklingsarbete. För att stödja skolornas arbete utifrån krav i nationella styrdokument har förvaltningens fritidshemsutvecklare stöttat skolor i att implementera pedagogiska planeringar. Arbetet fortsätter på skolnivå kring att stärka upp planering och uppföljning av fritidshemmets verksamhet. För en god studiero har Pedagogisk Inspiration tidigare år arrangerat fortbildningsdagar för fritidshem kring lågaffektivt bemötande och under 2019 har fokus bland annat varit på utveckling kring IKT. Omkring 600 fritidshemspersonal fick utbildning i programmering (Lego We Do) under 2019. Skolledare får vidare utbildning kring deras roll vad gäller det pedagogiska ledarskapet för fritidsverksamheten.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Med det utvecklingsarbete som bedrivits ser förvaltningen att det sker en positiv förflyttning. Nämndsmålet bedöms trots det inte vara helt uppfyllt utifrån att det fortfarande finns en variation i kvalitet mellan fritidshemmen. Rektor och skolornas medarbetare behöver fortsätta arbetet kring att utveckla verksamheten utifrån fritidshemmets uppdrag i läroplanen samt skolor och huvudmannen behöver stärka sin kapacitet vad avser ledning och styrning av verksamhetsformen och systematisera uppföljningen av kvaliteten i enlighet med läroplanens krav. Inom ramen för förvaltningens åtagande *Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet* har ett förslag för att utveckla strukturen för uppföljningen av verksamheten i fritidshemmet tagits fram. Det syftar till att stärka det systematiska kvalitetsarbetet och möjliggöra riktade insatser på skolnivå och huvudmannanivå för en fritidsverksamhet av god kvalitet. Förslaget utgör underlag för fortsatt utvecklingsarbete under våren 2020.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Andel positiva fritidshemselever inom alla frågeområden, sammanvägt resultat av elevenkäten.		
Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). I Skolinspektionens enkät ställs inga frågor till fritidshemselever.		

Åtagande
◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet
Kommentar Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.
Projektets syfte Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa

Åtagande

skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.

Målbild

Effektmål

Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever.

Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper.

Hög kvalitet på undervisningen.

Projektmål

Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.

Uppföljning

Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.

Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Målområde 8 – En ekologiskt hållbar stad

Kommunfullmäktigemål – Malmö stad ska skapa en hållbar stadsstruktur för en växande befolkning och fortsätta utvecklas som en attraktiv och tillgänglig stad.

Malmö stads kommunala grundskoleverksamhet har de senaste åren expanderat kraftigt till följd av den demografiska utvecklingen. Antalet elever i de kommunala grundskolorna har ökat från 23 200 elever läsåret 2012/2013 till 32 400 elever läsåret 2019/2020. Den kraftiga elevökningen medför både en utökning av personalstyrkan och en expansion i form av ny-, om- och tillbyggnad av skollokaler. Det innebär att förvaltningen behöver arbeta intensivt för att säkerställa tillgången till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö, vilket har stor bäring på kommunfullmäktigemålet om en hållbar stadsbild för en växande befolkning. Tillgången till ändamålsenliga utbildningsplatser är en grundförutsättning för att staden ska närma sig målet.

2019 har varit ett rekordår gällande nya tillskapade skolplatser. Inför höstterminen 2019 togs ett antal nya skollokaler i bruk, bland annat Limhamnsskolan, Elinelundsskolan, Mellersta Förstadsskolan och andra etappen för Rådmansvängens skola, vilket genererat närmare 3000 nya platser. Dessutom fortgår arbetet med ombyggnation av luftinstallationer på befintliga skolor, för att uppfylla gällande myndighetskrav. Under året har arbetet bland annat berört Fridhemsskolan och Ängslättskolan och kommer snart att påbörjas på bland annat Djupadalsskolan och Monbijouskolan. Arbetet genomförs för att säkerställa den höga ambitionsnivå som finns för en likvärdig och hälsofrämjande lärmiljö för alla elever i Malmö. Aktuella projekt innebär att den fysiska miljön uppgraderas till att möta nu rådande myndighetskrav.

Utbyggnaden innebär stora utmaningar avseende långsiktig ekonomisk hållbarhet med anledning av att investeringarna blir en allt större andel av verksamheternas budgetram. Under 2019 har flera projekt drabbats av kraftiga uppskrivningar av kostnaderna vilket har lett till omtag och vidare utredning i flera pågående utbyggnadsprojekt. Orsaken är bland annat kostnadsutveckling till följd av diverse stadsövergripande ambitioner och myndighetskrav men även att förtätningmöjligheterna i det befintliga beståndet minskar och att skolplatser i nya lokaler i genomsnitt är dyrare än platser i befintliga lokaler.

Grundskolenämnden antog i oktober 2019 en ny lokalförserjningsplan för perioden 2020–2030. Ur planen framgår att den totala platstillgången förväntas vara god i Malmö under planeringsperioden fram till 31

december 2029. För helheten, det vill säga på Malmö stad-nivå finns en utbyggnadsvolym som överstiger befolkningsunderlaget under perioden 2025–2026 och ligger i nivå med befolkningsunderlaget 2027–2029. Den långsiktigt hållbara platsutbyggnaden som grundskolenämnden kontinuerligt arbetar med har bidragit till uppfyllande av både nämnds- och kommunfullmäktigemålet. Grundskoleförvaltningen har också deltagit i kommunövergripande arbeten med att utveckla stadens lokalförsörjningsprocesser. Det arbetet har också en direkt koppling till kommunfullmäktigemålet och dess intentioner om att fortsätta utvecklas som en tillgänglig och attraktiv stad.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska ha tillgång till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö utformad på barns villkor.

Hur gick det?

Malmö stads kommunala grundskoleverksamhet har de senaste åren expanderat kraftigt till följd av den demografiska utvecklingen. Denna expansion har förutom utökning av personalstyrkan även innefattat expansion i form av ny, om och tillbyggnad av skollokaler. Antalet elever i de kommunala grundskolorna har ökat från 23 200 elever läsåret 2012/2013 till 32 400 elever läsåret 2019/2020.

Grundskoleförvaltningen har varit med om ett rekordår avseende nya tillskapade platser 2019. Nya skollokaler som tagits i bruk inför höstterminen 2019 är bland annat Limhamnsskolan, Elinelundsskolan, Mellersta Förstadsskolan och andra etappen för Rådmansvängens skola vilket genererat närmare 3 000 nya platser. Förvaltningen arbetar med att säkerställa tillgången till en ekologisk hållbar skola med god lärmiljö. Tillgång till ändamålsenliga utbildningsplatser är en grundförutsättning för att närma sig målet. De nya grundskoleplatserna möter de krav som finns på en ekologisk hållbar skola med god lärmiljö.

Gällande uppfyllandet av myndighetskrav på befintliga skolor, fortgår arbetet med ombyggnation av luftinstallationer. Arbetet färdigställdes inför sommaren på Fridhemsskolan och Ängslättsskolan samt kommer inom kort att påbörjas för bland annat Djupadalsskolan och Monbijouskolan. Arbetet genomförs för att säkerställa den höga ambitionsnivå som finns för en likvärdig och hälsofrämjande lärmiljö för alla elever i Malmö. Aktuella projekt innebär att den fysiska miljön uppgraderas till att möta nu rådande myndighetskrav.

Utbyggnaden innebär stora utmaningar avseende långsiktig ekonomisk hållbarhet med anledning av att investeringarna blir en allt större andel av verksamheternas budgetram. Under 2019 har flera projekt drabbats av kraftiga uppskrivningar av kostnaderna vilket har lett till omtag och vidare utredning i flera pågående utbyggnadsprojekt. Orsaken är bland annat kostnadsutveckling till följd av diverse stadsövergripande ambitioner och myndighetskrav men även att förtätningens möjligheterna i det befintliga beståndet minskar och att skolplatser i nya lokaler i genomsnitt är dyrare än platser i befintliga lokaler

En övervägande del av måltiderna som serveras i grundskoleförvaltningen tillagas av Malmö skolrestauranger som tillhör serviceförvaltningen. Den senaste siffran tillgänglig indikerar att 85 procent av inköpen inom skolrestaurangerna använts till råvaror och produkter från ekologisk odling/produktion vilket innebär att målsättningen för 2019 är uppfylld. Det pågår även arbete med att utveckla miljöhus vid ett antal av stadens grundskolor. En förstudie av fyra grundskolors sophantering pågår för att säkra att källsortering sker på ett hållbart sätt, hur ofta tömning sker och om samordning kan ske med Skolrestauranger.

Varför blev det så?

Lokalplaneringen som förvaltningen kontinuerligt arbetar med har bidragit till nämndens mål. Förvaltningen har också deltagit i kommunövergripande arbeten med att utveckla stadens lokalförsörjningsprocesser. Det arbetet har också en direkt koppling till nämndsmålet och dess intentioner om tillgång på skolplatser.

Arbetet med att uppfylla gällande myndighetskrav är också en del i att säkra att uppfylla intentionen om god lärmiljö som målet syftar till. Under perioden 2019 och fram till 2024 kommer totalt 13 grundskolor

och ca 3 400 elever att omfattas av tillfälliga omlokaliseringar till följd av myndighetskrav och ombyggnationer. Omlokaliseringar är resurskrävande för flera involverade parter och påverkar särskilt de verksamheter som tillfälligt måste befinna sig i andra lokaler med andra förutsättningar.

Omlokaliseringarna som blir en konsekvens av att uppfylla myndighetskraven innebär att nybyggnationer och nya platser tillfälligt och över vissa specifika perioder måste beläggas med befintliga elever. Platserna som skapas förväntas dock i framtiden kunna täcka det befintliga behovet av skolplatser.

Malmö stad och grundskolenämnden har krav på hållbar upphandling via ramavtal. Här ställs krav på bland annat miljö och funktion. Detta är av stor vikt då skolinredningen är en viktig del av skolans lärmiljö och bidrar till måluppfyllelsen. Under året har cirka 200 möbelbeställningar lagts till ett värde om ca 31 miljoner kr.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Grundskolenämnden antog i oktober 2019 ny lokalförsörjningsplan för perioden 2020–2030. Ur planen framgår att den totala platstillgången förväntas vara god i Malmö under planeringsperioden fram till 31 december 2029. För helheten, det vill säga på Malmö stad nivå finns en utbyggnadsvolym som överstiger befolkningsunderlaget under perioden 2025–2026 och ligger i nivå med befolkningsunderlaget 2027–2029.

Kostnadsutvecklingen i pågående projekt kan dock komma att påverka möjligheterna att realisera utbyggnaden i enlighet med planerna i lokalförsörjningsplanen. Nästa år bedöms inköp av möbler ligga på en lägre nivå med anledning av att färre nya grundskolor invigs.

Målindikator (Tertial)	Utfall	Målvärde
■ Fördelning av nyanlända elever på stadens skolor	6%	
<p>Kommentar</p> <p>Inför skolstart vårterminen 2020 var andelen nyanlända i Malmös kommunala skolor 6 procent. Andelen nyanlända och även fördelningen på stadens skolor är i stort sett som vid läsårsstarten. Skolor (5% av Malmös skolor) har samma andel nyanlända som Malmö som helhet. 12 skolor (15% av Malmös skolor) ligger i spannet 5–7 procent nyanlända. 27 skolor (34% av Malmös skolor) har 8 procent eller fler nyanlända elever. 42 skolor (53% av Malmös skolor) har från 0–4 procent nyanlända elever. Den skola med flest nyanlända är Internationella skolan som har 29 procent nyanlända. Observera att elever som påbörjat sin utbildning i Sverige senare än höstterminens start det kalenderår de fyller sju år inte räknas som nyanlända även om de varit i Sverige en kortare tid än fyra år eller ännu inte gått minst fyra år i skola i Sverige. Detta innebär att andelen nyanlända är högre i årskurserna 7–9 än F-3. Andelen nyanlända i åk F-3 är 3% i åk 4-6 9% och i åk 7-9 9%</p>		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Antal tillskapade utbildningsplatser i förhållande till behovet	1 400	
■ Antal elever på skolan i relation till skolans maxkapacitet	31 600	
<p>Kommentar</p> <p>Beräknat utifrån de kapacitetsuppgifter som anges i skolornas produktionsplaner kan utläsas att det inför höstterminen 2018 fanns en total platstillgång om ca 36 400 platser i Malmö. Det totala antalet elever i kommunal regi uppgick till ca 31 600 elever vid slutet av terminen vilket innebär en belägningsgrad om ca 87 procent. Belägningsgraden har således sjunkit jämfört med tidigare år vilket förklaras av att flera nya skolor tagits i bruk och dessa grundskolor genererar en högre tillgång på platser samtidigt som skolorna växer underifrån under en period på flera år. Belägningsgraden är således lägre inledningsvis. En ny skolas kapacitet kan sällan beläggas till fullo från invigning utan detta sker successivt i takt som inflyttning till nybyggnationsområdet eller närområdet sker. Grundskoleförvaltningen planerar för nya permanenta grundskoleplatser när prognoserna visar att det på sikt kommer finnas möjlighet att belägga skolans kapacitet med elever från närområdet. Det är särskilt viktigt att notera att möjligheten till att maximalt nyttja skolors eventuella överkapacitet är</p>		

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
avhängt inom vilka årskurser elevökningen sker. Om ökningen sker i årskurser som redan är fullbelagda är möjligheterna till förtätning små även om kapacitet finns i andra årskurser. I den kommande lokalbehovsplanen kommer beskrivs utmaningarna och planerade utbyggnadsprojekt mer ingående.		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 3+5 inom huvudfrågeområdet Lust att lära</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För yngre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 5. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Inom frågeområdet Lust att lära är indexet 6,9. Indexvärdet var 7,1 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		
<p>■ Andel positiva grundskoleelever i årskurs 7+9 inom huvudfrågeområdet Lust att lära</p>		
<p>Kommentar</p> <p>Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht 18). För äldre elever i grundskolan ställs i Skolinspektionens enkät endast frågor till elever i årskurs 9. Resultaten redovisas i indexvärden (0–10), där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Inom frågeområdet "Stimulans" (som motsvarar Malmö stads frågeområde Lust att lära) är indexet 5,4. Indexvärdet var 5,7 förra gången Malmö stad deltog i Skolinspektionens enkät (2015/2016).</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p>
<p>Kommentar</p> <p>Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte</p> <p>Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild</p> <p>Effektmål</p> <p>Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p> <p>Projektmål</p> <p>Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.</p> <p>Uppföljning</p> <p>Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.</p> <p>Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.</p> <p>Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.</p>

Kommunfullmäktigemål – Malmö ska vara en hälsofrämjande och klimatsmart stad där det är enkelt att göra hållbara val.

Grundskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att arbeta för att alla elever ska ha tillgång till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö som är utformad på barns villkor. Grundskolenämndens mål är delvis uppnått. Detta mål är långsiktigt och följs kontinuerligt upp i den årliga lokalförsörjningsplanen.

Under 2019 har flera stora ombyggnationsprojekt pågått beträffande grundskolornas luftinstallationer. Detta för att säkerställa den höga ambitionsnivå som finns för en likvärdig och hälsofrämjande lärmiljö för alla elever i Malmö. Projekten innebär att den fysiska miljön uppgraderas till att möta nu rådande myndighetskrav. Hälsofrämjande insatser och arbeten för att utveckla skolbyggnaderna i linje med ambitionerna om en klimatsmart stad förutsätter dock att ett överskott av elevplatser finns i relation till volymutvecklingen. Under perioden 2019–2024 bedöms cirka 3400 elever som finns i 13 olika kommunala grundskolor att beröras av omlokaliseringar till följd av ombyggnationer för en förbättrad fysisk lärmiljö.

Den utbyggnadsfas som grundskoleverksamheten befinner sig i ger möjligheter att, genom ett systematiskt och medvetet arbetssätt, utveckla skolornas utemiljö genom att placera nya skolenheter intill befintliga gröna miljöer för att skapa variation för eleverna vid lek, rörelse och lärande. Utvecklingen av gröna skolgårdar ingår i grundskoleförvaltningens styrdokument Lokalprogrammet för Malmös grundskoleverksamhet och innebär att nya skolgårdar kan komma till gagn för andra än eleverna efter verksamhetstid. Denna form av samnyttjande är ytbesparande och en grundförutsättning för en grön, tät, nära och blandad stad.

Inom ramen för hälsa och välbefinnande ingår ett aktivt arbete med att säkra användandet av ekologiska livsmedel och varor. En övervägande del av måltiderna som serveras i grundskoleförvaltningen tillagas av Malmö skolrestauranger som tillhör serviceförvaltningen. Skolrestauranger följer ”Malmö stads policy för hållbar utveckling och mat”, bland annat genom att använda en stor andel ekologiska livsmedel och säsongsanpassa grönsaksbuffé. De följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer för mat i skola och förskola samt skollagens krav på näringsriktig skolmat.

Andra hälsofrämjande insatser har bland annat innefattat gemensamt arbete tillsammans med andra berörda förvaltningar för framtagande av handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner med granulat, anläggningar med platsgjutet granulat och konstgräs utan granulat i Malmö stads verksamheter. Arbetet bedöms resultera i alternativa material vid anläggning av fallskydd och utemiljöer i kommande nybyggnationer och vid ombyggnationer av utemiljön. Grundskolornas skolgårdar är en väsentlig arena för att möjliggöra hälsofrämjande och lärorika miljöer. Syftet med handlingsplanen är att verka för en utfasning av mikroplaster. En hälsosam inne- och utemiljö utan skadliga ämnen bidrar till att barn och unga kan växa upp till friska individer. Genom att minska denna exponering i barn och elevers miljöer så kan man bidra till att minska exponeringen i stort i samhället.

Grundskolenämnden bedömer att det gjorts omfattande investeringar i utvecklingen av elevernas fysiska lärmiljö och möjlighet till en varierad utevistelse som utmanar till såväl lek som lärande. Under 2019 har rekordmånga nya grundskolor invigts och tillsammans genererat mer än 3000 nya platser.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska ha tillgång till en ekologiskt hållbar skola med god lärmiljö utformad på barns villkor.

Hur gick det?

Malmö stads kommunala grundskoleverksamhet har de senaste åren expanderat kraftigt till följd av den demografiska utvecklingen. Denna expansion har förutom utökning av personalstyrkan även innefattat expansion i form av ny, om och tillbyggnad av skollokaler. Antalet elever i de kommunala grundskolorna har ökat från 23 200 elever läsåret 2012/2013 till 32 400 elever läsåret 2019/2020.

Grundskoleförvaltningen har varit med om ett rekordår avseende nya tillskapade platser 2019. Nya skollokaler som tagits i bruk inför höstterminen 2019 är bland annat Limhamnsskolan, Elinelundsskolan, Mellersta Förstadsskolan och andra etappen för Rådmansvångens skola vilket genererat närmare 3 000 nya platser. Förvaltningen arbetar med att säkerställa tillgången till en ekologisk hållbar skola med god lärmiljö. Tillgång till ändamålsenliga utbildningsplatser är en grundförutsättning för att närma sig målet. De nya grundskoleplatserna möter de krav som finns på en ekologisk hållbar skola med god lärmiljö.

Gällande uppfyllandet av myndighetskrav på befintliga skolor, fortgår arbetet med ombyggnation av luftinstallationer. Arbetet färdigställdes inför sommaren på Fridhemsskolan och Ängslättsskolan samt kommer inom kort att påbörjas för bland annat Djupadalsskolan och Monbijouskolan. Arbetet genomförs för att säkerställa den höga ambitionsnivå som finns för en likvärdig och hälsofrämjande lärmiljö för alla elever i Malmö. Aktuella projekt innebär att den fysiska miljön uppraderas till att möta nu rådande myndighetskrav.

Utbyggnaden innebär stora utmaningar avseende långsiktig ekonomisk hållbarhet med anledning av att investeringarna blir en allt större andel av verksamheternas budgetram. Under 2019 har flera projekt drabbats av kraftiga uppskrivningar av kostnaderna vilket har lett till omtag och vidare utredning i flera pågående utbyggnadsprojekt. Orsaken är bland annat kostnadsutveckling till följd av diverse stadsövergripande ambitioner och myndighetskrav men även att förtätningssmöjligheterna i det befintliga beståndet minskar och att skolplatser i nya lokaler i genomsnitt är dyrare än platser i befintliga lokaler

En övervägande del av måltiderna som serveras i grundskoleförvaltningen tillagas av Malmö skolrestauranger som tillhör serviceförvaltningen. Den senaste siffran tillgänglig indikerar att 85 procent av inköpen inom skolrestaurangerna använts till råvaror och produkter från ekologisk odling/produktion vilket innebär att målsättningen för 2019 är uppfylld. Det pågår även arbete med att utveckla miljöhus vid ett antal av stadens grundskolor. En förstudie av fyra grundskolors sophantering pågår för att säkra att källsortering sker på ett hållbart sätt, hur ofta tömning sker och om samordning kan ske med Skolrestauranger.

Varför blev det så?

Lokalplaneringen som förvaltningen kontinuerligt arbetar med har bidragit till nämndens mål. Förvaltningen har också deltagit i kommunövergripande arbeten med att utveckla stadens lokalförsörjningsprocesser. Det arbetet har också en direkt koppling till nämndsmålet och dess intentioner om tillgång på skolplatser.

Arbetet med att uppfylla gällande myndighetskrav är också en del i att säkra att uppfylla intentionen om god lärmiljö som målet syftar till. Under perioden 2019 och fram till 2024 kommer totalt 13 grundskolor och ca 3 400 elever att omfattas av tillfälliga omlokaliseringar till följd av myndighetskrav och ombyggnationer. Omlokaliseringar är resurskrävande för flera involverade parter och påverkar särskilt de verksamheter som tillfälligt måste befinna sig i andra lokaler med andra förutsättningar. Omlokaliseringarna som blir en konsekvens av att uppfylla myndighetskraven innebär att nybyggnationer och nya platser tillfälligt och över vissa specifika perioder måste beläggas med befintliga elever. Platserna som skapas förväntas dock i framtiden kunna täcka det befintliga behovet av skolplatser.

Malmö stad och grundskolenämnden har krav på hållbar upphandling via ramavtal. Här ställs krav på bland annat miljö och funktion. Detta är av stor vikt då skolinredningen är en viktig del av skolans lärmiljö och bidrar till måluppfyllelsen. Under året har cirka 200 möbelbeställningar lagts till ett värde om ca 31 miljoner kr.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Grundskolenämnden antog i oktober 2019 ny lokalförsörjningsplan för perioden 2020–2030. Ur planen framgår att den totala platstillgången förväntas vara god i Malmö under planeringsperioden fram till 31 december 2029. För helheten, det vill säga på Malmö stad nivå finns en utbyggnadsvolym som överstiger befolkningsunderlaget under perioden 2025–2026 och ligger i nivå med befolkningsunderlaget 2027–2029.

Kostnadsutvecklingen i pågående projekt kan dock komma att påverka möjligheterna att realisera utbyggnaden i enlighet med planerna i lokalförsörjningsplanen. Nästa år bedöms inköp av möbler ligga på en lägre nivå med anledning av att färre nya grundskolor invigs.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Andel positiva fritidshemselever inom huvudfrågeområdet Miljö i fritidshemmet		
Kommentar Någon enkätundersökning genomfördes inte under läsåret, då Malmö stad deltog i Skolinspektionens skolenkät (ht18). I Skolinspektionens enkät ställs inga frågor till fritidshemselever.		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p> <p>Kommentar Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild Effektmål Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p> <p>Projektmål Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.</p> <p>Uppföljning Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.</p> <p>Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.</p> <p>Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.</p>

Målområde 9 – En stad med bra arbetsvillkor

Kommunfullmäktigemål – Malmö stads medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och ska med hög kompetens och kunskap möta Malmöborna.

Grundskolenämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att arbeta för att alla elever ska ha tillgång till en skola med behöriga pedagoger. Att rekrytera och behålla behöriga pedagoger och annan högskoleutbildad personal, trots rådande nationell lärarbrist, bidrar i hög utsträckning till målet att malmöborna ska mötas av medarbetare med hög kompetens och kunskap. Som stadens största förvaltning sett till antal månadsavlönade och med över 32 000 inskrivna grundskoleelever påverkar nämndens resultat och arbete kommunfullmäktigemålet i hög grad.

I nämndsbudget 2019 anger grundskolenämnden att bristen på utbildade och behöriga lärare är fortsatt allvarlig och kräver aktiva åtgärder av huvudmännen för skola. För att kunna möta rådande lärarbrist måste förvaltningen uppfattas som en attraktiv arbetsgivare för potentiellt framtida arbetstagare samt erbjuda god arbetsmiljö och goda utvecklingsmöjligheter för befintliga medarbetare. Malmö har under 2019 fortsatt ha en rekordstor elevökning och utbyggnadstakt av nya skolor vilket ställt höga krav på kompetensförsörjningen. Nämnden har under året genomfört de aktiviteter som beskrivs i budgeten och bedriver utöver dem ett stort antal utvecklingsprojekt med syfte att uppfylla kommunfullmäktigemålet. Ett omfattande arbete har skett för att öka attraktiviteten som arbetsgivare, införande av kompletterande kompetenser och kompetensutvecklingsinsatser för att öka behörigheten hos redan anställda medarbetare, t.ex. genom uppdragsutbildningar, satsningar på seniora medarbetare. Nya grupper av potentiella lärare identifieras ständigt och fler vägar till läraryrket följs upp. Samverkan sker med både interna och externa aktörer så som högskolor och universitet, arbetsförmedlingen med flera. Genom fokus på arbetsmiljö och arbetstid/bemanning skapas förutsättningar för en arbetsplats där befintliga medarbetare vill stanna och utvecklas och som kan bli ambassadörer för kommande medarbetare.

Statistiken visar att andelen legitimerade lärare med behörighet att undervisa i ett av sina behörighetsgivande ämnen i grundskolan fortsatt sjunka för Malmös skolor, men i mindre takt än tidigare. Förvaltningen ligger i år lägre än både rikssnittet och Skånes kommuner vad gäller behöriga lärare i grundskolan men i både grundsärskolan och i förskoleklassen har behörigheten ökat. I fritidshemmen har andel med pedagogisk högskoleutbildning minskat, men även där följer Malmö den nationella trenden. Den 1 juli kom ett legitimationskrav för undervisning i fritidshemmet vilket medför att förvaltningen framöver följer upp behörigheten även där.

Gällande medarbetarnas arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter har förvaltningen under året gjort flera positiva förflyttningar. Personalomsättningen har fortsatt sjunka, både totalt och i de största yrkeskategorierna. I årets medarbetarenkät ökade svarsfrekvensen från 80% till 87% och HME-totalindex ökade från 78 till 79, särskilt vad gäller styrning och ledarskap. Indexet för motivation var i år oförändrat och där hade grundskoleförvaltningen stadens högsta resultat. Detta ger förvaltningen goda möjligheter att med hjälp av medarbetarna nå goda resultat. Sjukfrånvaro ligger stadigt från föregående år och förvaltningen fokuserar här sin analys på de grupper eller verksamheter som sticker ut. Antalet medarbetare per chef har under året minskat vilket förbättrar förutsättningarna för ett nära ledarskap. Antalet anmälda tillbud minskar medan antalet anmälda arbetsskador ökar. Här kan implementeringen av Agera medfört att användarna med hjälp av stödtexter anmäler händelser mer ”rätt” än tidigare vilket påverkar statistiken. Den årliga utvärderingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet där samverkansgrupperna skattar sig själva gav i år ett högre resultat (4,6 på en 5-gradig skala) än i fjol. Förvaltningen gör utifrån detta bedömningen att det systematiska arbetsmiljöarbetet fungerar tillfredsställande och att en positiv utveckling skett.

Bristen på behöriga pedagoger är en nationell utmaning och trots att förvaltningen arbetar brett och intensivt med kompetensförsörjningsinsatser ger detta utslag på behörighetsgraden. Förvaltningen har trots en stor utökning av verksamheten inte ökat andelen obehöriga lärare i relation till behöriga vilket är positivt för uppfyllande av kommunfullmäktigemålet. Fortsatta satsningar på arbetsmiljö arbetstid/bemanning behöver göras då dessa skapar förutsättningar för en arbetsplats där befintliga medarbetare vill stanna och utvecklas.

Nämndsmål/bolagsmål:

Alla elever ska ha tillgång till en skola med behöriga pedagoger.

Hur gick det?

Andelen behöriga lärare i Malmös kommunala grundskolor låg i senaste mätningen på 78,2% och fortsatte därmed att sjunka men med en mindre minskning än de senaste åren. Malmö ligger något under snittet för samtliga kommuner i riket men också regionalt (Skånes kommuner). I förskoleklassen ökade andelen legitimerade lärare med 8 procentenheter och är nu 89,5%, vilket är en betydligt större ökning än för rikssnittet. I grundsärskolan ökade också andelen legitimerade lärare och är högre i Malmö än både nationellt och regionalt. I fritidshemmen har andel behöriga, i bemärkelsen innehar en pedagogisk högskoleutbildning, minskat med 2 procentenheter från 42 % till 40 % vilket också går i linje med både

riket och Skånes kommuner. Den 1 juli 2019 infördes krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet. Förvaltningen har kartlagt legitimationsgraden för fritidspedagoger/grundlärare fritidshem vilken i slutet av 2019 uppgick till 60 procent. Antalet grundlärare fritidshem, dvs legitimerade och behöriga för fritidshemmet, har ökat kontinuerligt under hösten.

Inför höstterminstart 2019 rapporterade verksamheterna strax under 300 lärartjänster som bemannats med obehöriga lärare, vilket var ungefär detsamma som föregående år. En stor del av dessa var tillsatta med nyligen examinerade lärare som väntar på lärarlegitimation eller studerar på lärarutbildningen. Särskilt svårrekryterat är fortsatt behöriga lärare i ämnena Ma/No, praktisk/estetiska ämnen och språk. Bara inför läsårsstart har förvaltningen rekryterat 900 medarbetare, varav 700 tillsvidare, vilket signalerar den stora insats som förvaltningen gör i rekryteringsarbetet. Vid läsårsstart 2019/2020 hade förvaltningen ca 20 vakanta grundskollärartjänster, vilket är ungefär detsamma som förra året. Personalomsättningen har under 2019 fortsatt att sjunka både totalt i förvaltningen och specifikt för grundskollärare och grundlärare fritidshem/fritidspedagoger vilket ger bättre förutsättningar för stabilitet och kontinuitet för eleverna.

Varför blev det så?

Malmö har under 2019 fortsatt ha en rekordstor elevökning och utbyggnadstakt av nya skolor vilket ställt höga krav på kompetensförsörjningen. Nationell brist på lärare gör att tjänsterna är svåra att bemanna med behörig personal vilket avspeglas i siffrorna över andel behöriga. Sedan föregående läsårsstart har flera nya skolor öppnat, antalet inskrivna grundskoleelever ökat med 1200 och antalet medarbetare med 300. Förvaltningen har under 2019 fortsatt att ha kompetensförsörjning som ett prioriterat åtagande och driver genom enheten för kompetensförsörjning ett stort antal projekt med effekt både på kort och lång sikt. Som ett led i att attrahera potentiella och behålla befintliga medarbetare har ett omfattande arbete skett för att utveckla det egna arbetsgivarvarumärket. Genom att öka antalet kompletterande kompetenser i skolan har de behöriga lärarna i högre grad kunnat fokusera på undervisning. Flera kompetensutvecklingsinsatser bedrivs för att öka behörigheten hos redan anställda medarbetare, t.ex. genom uppdragsutbildningar, satsningar på seniora medarbetare, obehöriga lärare med kort väg kvar till examen.

För att tillse att behöriga lärare stannar i förvaltningen och för att nya rekryteras satsar förvaltningen på bemanning och arbetstid. Genom ökad kunskap förbättras förutsättningarna för chefer att tillsammans med sina medarbetare arbeta med sin arbetsorganisation, bemanning och schemaläggning. Satsningar på kompetensutveckling, lönebildning m.m. har också en positiv effekt på förvaltningens attraktionskraft som arbetsgivare såväl som att motivera befintliga medarbetare. Personalomsättningen har under 2019 fortsatt att sjunka både totalt i förvaltningen och specifikt avseende den pedagogiska personalen vilket ger bättre förutsättningar för stabilitet och kontinuitet för förvaltningens elever. Förvaltningens största yrkesgrupp grundskollärare har, tillsammans med grundlärare i fritidshem/fritidspedagoger minskat sin personalomsättning vilket bör ha påverkat behörighetsgraden positivt.

Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Prognosen visar en fortsatt lärarbrist ett antal år framöver. Även om antalet obehöriga lärare blir fler ökar inte andelen obehöriga lärare i relation till behöriga lärare. Förvaltningen har trots stor utökning inte ökat andelen obehöriga lärare vilket är positivt. För att kunna fortsätta med det krävs ett långsiktigt arbete med kompetensförsörjning. Landets lärarutbildningar kan inte examinera lärare i samma takt som behoven varför det är av särskild vikt att förvaltningen arbetar med att identifiera nya potentiella lärare och underlättar att ställa om till läraryrket. Arbetsmiljö och arbetstid/bemannings behöver fortsatt prioriteras då dessa skapar förutsättningar för en arbetsplats där befintliga medarbetare vill stanna och utvecklas och som kan bli ambassadörer för kommande medarbetare.

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
■ Andel behöriga lärare i förskoleklass	89,5%	

Mätindikator (Läsår)	Utfall	Målvärde
<p>Kommentar</p> <p>Andelen legitimerade lärare i förskoleklass var då 89,5 procent vilket är en ökning med drygt 8 procentenheter sedan föregående läsår. En mindre ökning återfinns både i riket och Skånes kommuner. Motsvarande siffra på nationell nivå är 83,6 procent (+0,8 procentenheter) för samtliga huvudmän respektive 84,9 procent (+0,8 procentenheter) för samtliga kommuner. På regional nivå (Skåne kommuner) var andelen 88,1 procent (+1,5 procentenheter)</p> <p>Uppgifterna för läsåret 2018/2019 är hämtade från Skolverkets databas Jämförelsetal och är inrapporterade av skolorna i oktober 2018.</p>		
■ Andel behöriga lärare i grundskolan	78,2%	
<p>Kommentar</p> <p>Andelen behöriga lärare i Malmös kommunala grundskolor har fortsatt att sjunka och har nu minskat med 0,2 procentenheter från föregående läsår. Motsvarande mätning för riket visade 77,8 procent (-0,5 procentenheter) avseende alla huvudmän och 79,1 procent (-0,6 procentenheter) för kommunala huvudmän. Malmö ligger således något under rikssnittet för kommuner men över snittet för samtliga huvudmän. På regional nivå (Skånes kommuner) var siffran 81,1 procent (-0,2 procentenheter)</p> <p>Uppgifterna för läsåret 2018/2019 är hämtade från Skolverkets databas Jämförelsetal och är inrapporterade av skolorna i oktober 2018.</p>		
■ Andel behöriga lärare i grundsärskola	19,6%	
<p>Kommentar</p> <p>Andelen legitimerade lärare i grundsärskola är 19,6 procent vilket är en ökning med drygt tre procentenheter från föregående läsår men ungefär på samma nivå som läsåret innan (2016/2017). Motsvarande siffra på nationell nivå var 14,2 procent (-1,6 procentenheter) för samtliga huvudmän respektive 14,4 procent (-1,6 procentenheter). På regional nivå (Skåne kommuner) var andelen 16,6 procent (-0,7 procentenheter)</p> <p>Uppgifterna för läsåret 2018/2019 är hämtade från Skolverkets statistikdatabas Jämförelsetal och är inrapporterade av skolorna i oktober 2018.</p>		
■ Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshem	40%	
<p>Kommentar</p> <p>40 procent är en minskning med två procentenheter jämfört med föregående läsår. Både andelen och minskningen går i linje med både riket och Skånes kommuner. Andel årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen på nationell nivå var 40 procent (-1 procentenhet från föregående läsår). På regional nivå (Skånes kommuner) var andelen 44 procent (-2 procentenheter från föregående läsår.)</p> <p>Uppgifterna för läsåret 2018/2019 är hämtade från Skolverkets databas Jämförelsetal och är inrapporterade av skolorna i oktober 2018. Med pedagogisk högskoleutbildning avses förskollärautbildning, fritidspedagogutbildning eller lärarutbildning.</p>		

Åtagande
<p>◆ Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet</p>
<p>Kommentar</p> <p>Åtagandet/projektet <i>Fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet för varje elevs bästa skola</i> är ett treårigt projekt som inleddes höstterminen 2017.</p> <p>Projektets syfte</p> <p>Fördjupa förvaltningens styr- och ledningssystem – ett effektivt och sammanhållet system för Varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.</p> <p>Målbild</p> <p>Effektmål</p> <p>Hög måluppfyllelse, goda kunskapsresultat, god demokratisk fostran och en tydlig progression för alla elever. Minskade resultatskillnader mellan skolor, klasser och elevgrupper. Hög kvalitet på undervisningen.</p>

Åtagande

Projekt mål

Framtaget och implementerat fördjupat och sammanhållet styr- och ledningssystem för grundskoleförvaltningen i Malmö.

Uppföljning

Projektet fortlöper enligt beslutade planer, även om läget vad gäller såväl kvalitet, resurser och tid, framförallt i delprojekten, tidvis är ansträngt. I stort genomförs arbetet med varje elevs bästa skola i positiv anda och med stort engagemang men fortsatt är det en utmaning att hitta en effektiv balans och skapa förutsättningar för projektets arbete och resultat.

Utifrån de enkätfrågor som ställs i samband med ledarforum 4 ggr/läsår syns en vikande trend vad gäller vi-känslan i förvaltningen, vad detta beror på är i nuläget oklart. Resultatet utifrån frågan om hur viktigt det strategiska ramverket är för varje elevs bästa skola, ligger fortsatt mycket högt, vilket är positivt för det fortsatta arbetet.

Sammantaget bedöms projektet ge stora möjligheter för förvaltningen att förflytta alla medarbetare och hela förvaltningen i en gemensam riktning och fördjupa medarbetarnas förståelse för vad som behöver göras och varför och skapa förutsättningar för att göra det. Projektet samlar förvaltningen i en enhetlig och tydlig riktning baserat på systemsyn. Det bygger på fördjupat lärande på alla nivåer och innehåller framåtriktad energi i relation till elevernas behov och möjligheter.

Kompetensförsörjning - säkra långsiktig kompetensförsörjning

Kommentar

Målbild:

Effekt mål

Malmö stad har behöriga lärare och kompletterande kompetenser i alla grundskolor som tillsammans utvecklar en utbildning där varje elev utvecklas så långt som möjligt.

Projekt mål

Skapa förutsättningar och strukturer för att öka andel behöriga lärare i förhållande till andel obehöriga lärare på alla skolor samt ökat antalet kompletterande kompetenser.

Uppföljning:

Malmö stad har under de senaste åren haft en betydande elevökning. Elevökningen har fortsatt under läsåret 2018/2019 och prognosen är att ökningen kommer att fortsätta. Elevökningen innebär att grundskoleförvaltningen fortsatt har ett mycket stort rekryteringsbehov samtidigt som det både regionalt och nationellt råder stor brist på legitimerade lärare och grundlärare fritidshem.

Andelen behöriga lärare i grundskolan och andel årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshem har minskat något medan andelen behöriga lärare i förskoleklass och grundsärskolan har ökat. Förvaltningens utveckling följer den nationella trenden, förutom i grundsärskolan där behörigheten minskat både nationellt och regionalt men ökat i Malmö.

Som ett led i att attrahera potentiella och behålla befintliga medarbetare har ett omfattande arbete skett för att förvaltningen ska synas och upplevas som attraktiv arbetsgivare, vilket lett till att den mediala uppmärksamheten har ökat. Ett arbete pågår med att utveckla och definiera grundskoleförvaltningens arbetsgivarvarumärke. Detta arbete fortsätter under våren och avslutas till sommaren 2020.

Flera kompetensutvecklingsinsatser bedrivs för att öka behörigheten hos redan anställda medarbetare och göra det attraktivt att stanna i grundskoleförvaltningen. Till exempel pågår uppdragsutbildning som syftar till att ett stort antal redan anställda medarbetare i fritidshemmen erhåller behörighet som grundskollärare med inriktning mot fritidshem (fritidspedagoger). Förvaltningen har beslutat att anställa 20 studerande från lärarprogrammet vid Malmö universitet i den nya arbetsintegrerade lärarutbildningen. Söktrycket på dessa platserna har varit mycket stort. Dessutom ges ett antal obehöriga lärare möjlighet att med bibehållen lön komplettera sin högskoleutbildning för att erhålla lärarlegitimation. Förvaltningen arbetar för att fler seniora lärare ska stanna efter pensionsåldern, vilket också är fallet. Grundskoleförvaltningen fångar också upp nyanlända lärare, i samarbete med Arbetsförmedlingen, och erbjuder dem grundläggande studier i svenska vid Komvux samtidigt som de gör praktik på skolor runt om i staden. Hittills har det varit 20 nyanlända lärare per termin som har deltagit i dessa studier.

För att kompensera för bristen på lärare har förvaltningen bl.a. inrättat två nya befattningar; lärarassistent och elevkoordinator där syftet med befattningarna är att lärare frigöras från uppgifter som någon med annan kompetens kan utföra. Arbetet med att ta fram ytterligare en befattning, grundskolepedagog, har fortsatt i samarbete med de fackliga lärarorganisationerna. En rapport om att inrätta grundskolepedagoger är framtagen och grundskolenämnden har som intention att ansöka om att driva detta projekt på försök hos Utbildningsnämnden i början av 2020.

Därutöver har nyanlända lärare anställts som obehöriga lärare och seniora medarbetare har anställts som handledare.

Åtagande

Sammanfattningsvis kan konstateras att de planerade aktiviteterna för åtagandet fortskrider som planerat med hög intensitet. Flertalet av aktiviteterna är långsiktiga varför de fulla resultaten och effekterna av dem ännu inte är mätbara. Kompetensförsörjningsbehovet kvarstår och fortsatt arbete krävs.

Digitalisering

Kommentar

Åtagandet anses uppfyllt och går från och med 2020 över till drift. Då tar utvecklingsavdelningens digitaliseringsenhet över linjeansvaret för det fortsatta implementeringsarbetet, i enlighet med beslut i förvaltningsledningen den 16 december 2019. De tidigare framtagna och planerade delaktiviteterna inom ramen för digital förvaltning går över och drivs via förvaltningens projektorganisering. Det innebär att aktiviteterna blir temporära och målstyrda, väl avgränsade i tid och som när de är klara avslutas eller överförs i drift.

Mer information finns i beslutsförslag angående det fortsatta arbetet med åtagandet digital förvaltning 191216

Viktiga förändringar under året

Viktiga förändringar i omvärlden

Ny garanti för tidiga stödinsatser och obligatorisk kartläggning i förskoleklass

Den 1 juli 2019 trädde en förstärkning i skollagen i kraft, då började den så kallade Läsa, skriva, räkna-garantin att gälla. Syftet med garantin är att elever i behov av stöd tidigt ska få de stödinsatser som behövs för att de ska nå kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Det sker bland annat genom att följa elevernas lärande redan från förskoleklass. Som ett led i garantin är kartläggningsmaterialen Hitta språket och Hitta matematiken nu obligatoriska att använda i förskoleklass. På samma sätt som bedömningsstödet i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 ska kartläggningsmaterialet stödja lärare att tidigt identifiera elever i behov av extra anpassningar, särskilt stöd eller utmaningar. Det ska ske i samråd med specialpedagogisk kompetens och skolan är skyldig att följa upp eventuella insatser i slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet. Huvudmannen ansvarar för att det finns tillräckliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för att garantin för tidiga stödinsatser ska kunna uppfyllas. Grundsärskolan omfattas inte av garantin.

Förändringar i läroplanerna för att främja trygghet och studiero

I läroplanerna för förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet har rektorns ansvar för trygghet och studiero tydliggjorts. Läroplanerna har också kompletterats så att de markerar att elever ska visa respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever. Även vikten av att eleven genom egen ansträngning och delaktighet tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö har betonats. Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2019.

Krav på legitimation i fritidshemmet

Från och med den 1 juli 2019 är det krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet, därmed försvann det tidigare undantag som gällde i fritidshemmet. Under året har förvaltningen kartlagt den formella kompetensen i fritidshemmet och förvaltningsledningen har fastställt en ny befattning, *Grundlärare i fritidshem*, för de legitimerade fritidspedagoger med behörighet i fritidshemmet. Överföringen till den nya befattningen skedde den 1 september 2019 och sedan dess har antalet medarbetare på befattningen grundlärare i fritidshemmet ökat. Förvaltningen uppmuntrar även anställda fritidspedagoger att komplettera sin utbildning mot legitimation för undervisning i fritidshemmet, bland annat genom att rektorerna arbetar med att upprätta individuella handlingsplaner tillsammans med sina fritidspedagoger. Under året har förvaltningen dessutom börjat utreda vilka befattningar som ska komplettera grundlärare i fritidshems ansvar för undervisning i fritidshemmet.

Mer undervisningstid i matematik samt idrott och hälsa

Från och med höstterminen 2019 får eleverna i grundskolan ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Timmarna ingår i högstadiet i den stadiindelade timplanen. Även i idrott och hälsa blir det mer garanterad undervisningstid, ytterligare 100 timmar som fördelas mellan mellanstadiet och högstadiet. Samtidigt minskar den garanterade undervisningstiden i elevens val med 205 timmar. Även eleverna i grundsärskolan får ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Undervisningstiden i elevens val minskar med 45 timmar och i slöjd med 60 timmar för grundsärskoleeleverna. De nya reglerna omfattar elever som börjar årskurs 7 höstterminen 2019. För elever i årskurs 8 och 9 gäller den äldre timplanen.

FN:s barnkonvention blir svensk lag

Den 13 juni 2018 röstade riksdagen för regeringens förslag att göra FN:s konvention om barnets rättigheter till svensk lag. En inkorporering av barnkonventionen ska bidra till att synliggöra barnets rättigheter och vara ett sätt att skapa en grund för ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet. Lagen träder i kraft den 1 januari 2020. Grundskolenämndens bidrag för att säkra barnets

rättigheter i Malmö kravställs i skollagen och läroplanerna. Dessa övergripande styrdokument utgår från varje barns rätt. Grundskoleförvaltningen arbetar fokuserat med att fördjupa arbetet utifrån styrdokumentet, följa upp och identifiera utvecklingsinsatser inom olika områden och därmed åstadkomma varje elev bästa skola.

Skolinspektionen granskar Malmö stads grundskolor

Under hösten 2019 och våren 2020 genomför Skolinspektionen en regelbunden tillsyn i Malmö. Den senaste tillsynen i Malmö genomfördes under läsåret 2015/2016. Utöver den regelbundna tillsynen tillämpar de nu även sin relativt nya tillsynsmodell: regelbunden kvalitetsgranskning. Deras tillsyn och granskning berör totalt drygt 20 skolor. Även huvudmannanivån kommer granskas gällande fritidshem. Resultatet av tillsyn respektive granskning kommer att behöva beaktas i förvaltningens kvalitets- och utvecklingsarbete på skol- och huvudmannanivå.

Nya villkor för statsbidraget för ökad likvärdighet i skolan – kostnadsvillkoret tas bort

För att statsbidraget för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling även framöver ska kunna bidra till att öka jämlikheten i skolan har regeringen beslutat att kostnadsvillkoret ska tas bort nästa år. Kommunerna kan därmed få likvärdighetsbidraget och ändå genomföra vissa förändringar av undervisning och elevhälsa som, utan att försämra utbildningens kvalitet, kan ha en viss kostnadsbesparande verkan.

Granskningar av stadsrevisionen

Under 2019 har stadsrevisionen genomfört två granskningar av grundskolenämndens verksamhet. I början av året genomfördes en granskning av utbildning för nyanlända elever i grundskola. Granskningen identifierade flera goda exempel på skolorna gällande språkutvecklande arbete, men konstaterade att riktlinjer och rutiner inom området inte är tillräckligt implementerade. Det medför att utbildningen för nyanlända elever bedrivs på ett inte helt ändamålsenligt och lagenligt sätt.

Under hösten granskade stadsrevisionen likvärdigheten i grundskolenämndens fritidshem. Sammanfattningsvis är stadsrevisionens bedömning att utbildning i fritidshemmen bedrivs på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt, men att det finns flera förbättringsområden gällande likvärdig utbildning. Vidare är bedömningen att grundskolenämndens uppföljning av verksamheten i fritidshemmen inte är helt tillräcklig. Granskningen visar dock att nämnden har vidtagit flera åtgärder som haft positiv effekt på fritidshemmets verksamhet.

Granskningarna samt dess rekommendationer används som underlag i nämndens och förvaltningens systematiska kvalitetsarbete.

Malmö stadsarkiv granskade grundskolenämndens arkivhantering

Under hösten 2018 och våren 2019 inspekterade Malmö stadsarkiv arkivhanteringen i grundskoleförvaltningen. Tillsynen var en så kallad systemtillsyn som granskade följsamheten av arkivreglerna i stort. Stadsarkivet uppmärksammade att förvaltningen de senaste åren gjort stora framsteg, och att ytterligare insatser planeras för att se till att allmänna handlingar förvaras och förvaltas tryggt och sökbart. Stadsarkivet beslutade om tre förelägganden, bland annat att ta fram en strategi för så att hela förvaltningen inom fem år förvarar arkivhandlingar i godkända arkivlokaler/arkivskåp, skapa rutiner för att alla aktuella handlingar ska föras in i verksamhetssystem samt upprätta systemdokumentation för de system som innehåller sådana handlingar.

Sedan våren 2019 har grundskoleförvaltningen arbetat vidare med dokumenthanteringen inom dessa tre områden och arbetet kommer att fortlöpa under 2020.

Viktiga förändringar i verksamheten

Fortsatt strategiskt arbete för att skapa varje elevs bästa skola

Förvaltningens åtagande Varje elevs bästa skola: fördjupa och förbättra styr- och ledningssystemet är ett av förvaltningens viktigaste utvecklingsprojekt. Utöver den uppföljning som nämnts i samband med åtagandet och i relation till nämndsmålen har samtliga chefer under året arbetat vidare med att implementera det antagna strategiska ramverket för att skapa varje elevs bästa skola på såväl skol- som huvudmannanivå. Det har bland annat inneburit att förvaltningens stabsfunktioner arbetat för att anpassa processer, rutiner och styrdokument till ramverket. Under hösten startade också ett antal delprojekt i syfte att utveckla huvudmannans uppföljningsprocess och samordna strukturen för skolornas systematiska kvalitetsarbete påbörjats.

Förvaltningen har en ny utvecklingsavdelning och har inrättat ett projektkontor

Den 1 augusti 2019 bildades grundskoleförvaltningens nya utvecklingsavdelning. Då övergick bland annat den tidigare avdelningen Pedagogisk Inspiration (PI) Malmö till att bli en enhet under utvecklingsavdelningen. Förutom PI Malmö består avdelningen också av digitaliseringsenheten samt enheten för pedagogiskt, didaktiskt och metodiskt utvecklingsstöd (PDM). Även ledningsstödsfunktionen för kvalitet och utveckling har övergått till den nya utvecklingsavdelningen.

Sedan den 1 augusti har förvaltningen också ett nyinrättat projektkontor, med ansvar för att samordna förvaltningens allt mer projektorganiserade utvecklingsarbete och se till att arbetet når hela vägen fram till eleven. Projektkontoret är organisatoriskt placerat som en självständig del direkt under avdelningschef för den nya utvecklingsavdelningen.

Skolbibliotek i världsklass

2019 fick nio grundskolor i Malmö stad utmärkelsen Skolbibliotek i världsklass. Det är fackförbundet DIK:s kvalitetsutmärkelse till skolbibliotek som kännetecknas av ett fokus på ett kvalitetsarbete. Det vill säga att det finns en systematisk och återkommande utvärdering på lokal nivå. Kvalitetsarbetet ska syfta till skolutveckling och en högre måluppfyllelse hos eleverna.

Förvaltningen tilldelades Guldtrappan

Förvaltningen har under 2019 tilldelats Guldtrappan för sitt arbete kring digitalisering av skolan. Guldtrappan är en kvalitetsutmärkelse för kommuner och skolhuvudmän som ligger i framkant när det gäller skolutveckling i en digital samtid. Syftet är att uppmärksamma de som arbetar långsiktigt och strategiskt för kunskapsutveckling, samarbete och personlig utveckling med hjälp av digitalisering. Ett viktigt mål med utmärkelsen är också att sprida exempel runt om i landet, att lära av varandra och dela med sig av utmaningar och möjligheter. Initiativtagare är stiftelsen DIU och Sveriges Kommuner och Landsting.

Nya digitala lösningar har börjat användas

Under året har ett flertal nya digitala lösningar börjat användas. Det gäller till exempel nya lösningar för felanmälan inom IT och systemhantering, hantering schema och närvarohantering för modersmålsenheten på Språkcentralen, första hanteringen av digitala nationella prov och fortsatt implementering av Office 365 som nytt administrativt digitalt stödsystem. Dessutom pågår en förstudie för ett nytt IT-stöd för den centrala elevhälsan och nya upphandlingar gällande assisterande digitala verktyg. Digitaliseringsenheten fortsätter också att stödja skolornas digitala utveckling, bland annat har förvaltningen utifrån statsbidraget likvärdig skola inlett projekt som ska stödja skolorna i arbetet mot att höja skolans personals digitala kompetens.

Ytterligare ett projekt har inletts för att stödja processen med att möta elever med hög olovlig frånvaro detta med hjälp av digital teknik (AV1 robot) ett samarbete med Centrala Specialistteamet. Projektet följeforskas. Från och med 2020 avser dessutom arbetsmarknads- och socialförvaltningen att digitalisera

hanteringen av grundskolans PRAO-platser och en projektgrupp har tillsatts för att stödja implementeringen.

Utveckling av utbildningen för nyanlända elever

Under våren granskade stadsrevisionen utbildningen för nyanlända elever i grundskolan och vissa brister lyftes i rapporten, bland annat att de kartläggningar som görs av elevernas kunskaper inte används för att planera undervisningen i tillräckligt hög grad, brister gällande beslut om prioriterad timplan och organiseringen av studiehandledningen. Flera av dessa brister sammanfaller med Språkcentralens egen behovsinventering gällande skolornas behov gällande deras arbete med nyanlända elever. I slutet av vårterminen identifierade Språkcentralens stödfunktion Vägledning och stöd viktiga utvecklingsområden och har börjat arbeta med dessa. Arbetet fortlöpte under höstterminen 2019. Under hösten fattades också beslut om en gemensam mottagnings- och kartläggningsenhet för både grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Man beslutade också att alla nyanlända elever ska placeras direkt på sin anvisade skola när kartläggningen är genomförd.

Många modersmåslärare numera anställda på skolor

Under tre år drev grundskoleförvaltningen ett pilotprojekt där modersmåslärare var anställda av rektor, i syfte att knyta modersmåslärare närmare verksamheten och ge rektor möjlighet att ta ansvar för modersmåslärares undervisning. Pilotprojektet utvärderades vid årsskiftet 2018/2019 och med utvärderingen som underlag beslutade grundskoleförvaltningen att göra anställningsformen som prövades i projektet permanent. Det innebär att modersmåslärare som arbetar 100 procent på en skola också ska vara anställd på skolan istället för på Språkcentralen. Hösten 2019 anställdes 53 modersmåslärare på 33 skolor.

Nytt intranät i Malmö stad

Under hela 2019 har arbete med kartläggning och uppbyggnad pågått med förberedelserna inför Malmö stads nya intranät som skulle ha lanserats i november 2019. Lanseringen har försenats och beräknas till mars 2020. Den nya informationsstrukturen kommer att vara baserad på ämnen, istället för som idag på organisation. Det nya Komin kommer att vara rollstyrt och ha ett förbättrat sökfiter. Det kommer att kunna användas från mobil, läsplatta och dator samt finnas som app.

Skolval, skolbyte och skolskjuts

Skolvalet i januari 2019 riktade sig till blivande förskoleklasser och till blivande sjundeklassare. Nästan 6000 elever bjöds in. Av dessa skolplacerades sedan cirka 5350 elever. Skillnaden består i elever som flyttat från kommunen samt elever som valt placeringar i friskolor. 89 procent av de 5350 elevernas vårdnadshavarna gjorde ett aktivt skolval.

Av de som deltog i valet fick 97 procent av barnen till förskoleklass plats på någon av de tre skolor de valt (varav 84 procent på den skola de valt i första hand). Tre procent av barnen hade inte fått något av sina val. Merparten av dessa hade valt skolor som låg långt från barnens hem.

91 procent av blivande sjundeklassare fick något av sina tre val (varav 71 % på den skola de valt i första hand). Skillnaden mot utfallet i förskoleklass förklaras med att förskoleklassen har 100 procent lediga platser i varje klass inför varje hösttermin medan samma sak inte gäller för årskurs 7.

Under våren genomfördes också årets första skolbytesperiod. Cirka 1200 elever i alla årskurser deltog och nästan hälften (48 %) fick en ny skolplacering till höstterminen. Årets andra skolbytesperiod pågår i oktober. Under hösten genomfördes årets andra skolbytesperiod. Cirka 800 elever deltog och nästan hälften fick erbjudande om en ny skolplats.

Processerna kopplade till skolvalet, skolbytena och placeringarna av nyinflyttade har präglats av problem med förvaltningens IT-leverantör, vilket lett till förseningar som drabbat både vårdnadshavare, elever och skolpersonal. Mot bakgrund av dessa återkommande problem har förvaltningen under hösten valt att gå ut

med en ny upphandling av nytt IT-stöd för skolplaceringarna i Malmö. Detta för att möta vårdnadshavare, elever och skolors behov av en förutsägbar och effektiv handläggning. Med anledning av detta kommer också det utökade skolvalet samt integreringen av friskolor att avvaktas i väntan på att ett nytt IT-stöd är upphandlat och implementerat. Det nya IT-stödet beräknas vara i drift från och med placeringar som görs sommaren 2020.

För att skapa samordning och kvalitet i förvaltningens arbete med skolskjutsfrågor har en rapport genomlyst frågan under våren och lämnat en rad rekommendationer, varav en är inrättandet av en ny tjänst, skolskjutssamordnare. En skolskjutssamordnare har rekryterats och började sin tjänst under hösten, och kommer samordna, utveckla och omvärldsbevaka skolskjutsfrågorna för förvaltningens räkning.

Under hösten har en arbetsgrupp på skolplaceringsenheten kartlagt och tagit fram förslag på nya rutiner för skolpliktsbevakningen som ett led i enhetens kvalitets- och utvecklingsarbete. Detta arbete kommer fortgå under 2020 där också andra aktörer i kopplas in utifrån sina ansvarsområden.

Ny behovsbaserad elevhälsomodell med elevers lärande i fokus

Under året har elevhälsomodellen STfL (systematiskt tillsammans för lärande) utvecklats med stöd av statliga medel inom ramen för Likvärdig skola. Elevhälsomodellen är tvärprofessionell och utgår tydligt från elevens förutsättningar och behov i lärmiljö. Modellen innefattar såväl elevinflytande som samverkan mellan skola och hem. STfL övergår nu i implementeringsfas i samarbete med utvalda pilotskolor. Modellen bedöms ha goda förutsättningar att möta skolornas identifierade utmaningar och stödja det främjande och förebyggande elevhälsoarbete.

Nyirättat centralt flexteam

Under året har ett centralt flexteam inrättats för att erbjuda en tidsbegränsad stödinsats initialt på sex veckor för skolor som har elever där frånvaron är så pass omfattande och problematisk att skolans egna insatser i de inledande stegen i arbetet kring närvaro och frånvaro inte hjälpt. Teamet avser att komplettera befintliga insatser för att bättre möta identifierade behov.

HBTQ-certifiering av obligatoriska elevhälsan

Under året har den obligatoriska elevhälsan HBTQ-certifierats i samarbete med RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter). Certifieringen omfattar en normkritisk utbildning med syfte att bli bättre på bemötande, inkluderande och normkritik. Certifieringen innefattar en flerårig handlingsplan som nu övergår i implementering på samtliga grundskolor.

Förvaltningsgemensam redovisningsenhet

Under året har ekonomiavdelningens redovisningsenhet fått ansvaret även för fritidsförvaltningens ekonomiska redovisning. Redovisningsenheten har under året även påbörjat arbetet med att överta ansvaret för kulturförvaltningens redovisning. När redovisningsenheten är fullt utbyggd hanterar grundskoleförvaltningen redovisningen för grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen, gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, fritidsförvaltningen och kulturförvaltningen. Genom en effektivisering av ekonomiprocesserna är målsättningen att kunna klara av de ökade volymerna med befintliga resurser. Det finns ett behov av ökad standardisering av arbetssätt och därmed minskad sårbarhet och minskat personberoende. Genom att transaktionsintensiva redovisningsrutiner handläggs på ett effektivare sätt, leder detta till mer tid för analys och styrning av verksamheten samt till ökad tid för förändringsarbete och verksamhetsstöd.

Uppföljning av sommarpraktik i grundskolan

Sommarpraktik i grundskolan (SPiG) är en insats som innebär att elever i åldern 13–15 år i Malmös kommunala grundskolor erbjuds praktik med ersättning i fyra veckor under sommaren. Insatsen likställs med en särskilt stöd-insats utifrån de skyldigheter skolhuvudmannen har enligt 3. kap. 5–12 §§ i skollagen (2010:800) och syftar till att främja elevernas självkänsla, språkliga och sociala förmåga samt

studiemotivation.

Insatsen organiseras i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden. De ansvarar för att anskaffa praktikplatser och kvalitetssäkra dessa. På arbetsmarknads- och socialförvaltningen är SPiG en inkorporerad del av Ung i Sommars verksamhet. Grundskoleförvaltningen ansvarar för att identifiera elever i behov av insatsen och matcha tillförda praktikplatser till dem. Arbetet leds av samordnande kurator på den centrala elevhälsan men involverar också kuratorer på skolorna, övriga professioner i skolornas elevhälsoteam och lärare. Grundskolenämnden har även det juridiska ansvaret för Sommarpraktik i grundskolan och uppföljningen av det.

Sommaren 2019 deltog 36 skolor i SPiG. Totalt utförde 386 elever sommarpraktik, 195 flickor (50,5 %) och 191 pojkar (49,5 %). I år var praktikplatserna fördelade på 178 unika arbetsplatser. En majoritet av platserna återfinns inom den privata sektorn, framförallt inom hotell- och restaurangbranschen.

Eleverna som deltagit i SPiG ombads efter avslutad praktikperiod besvara en enkät om hur de upplevt sommarpraktiken. Svarefrekvensen var dock så pass låg att det är svårt att dra några slutsatser om hur eleverna upplevt praktiken. Bland övriga involverade visar motsvarande enkät att en klar majoritet (96 %) upplever att praktikplatsen var lämplig för ungdomen och att samarbetet med Ung i Sommar fungerar väl. Att fortsätta att utveckla samarbetet med skolor och förbättra enkäten till eleverna är några av de utvecklingsområden som Ung i Sommar identifierat för 2020.

Under 2019 avsatte grundskolenämnden 3,1 Mkr för SPiG, medel som motsvarar ersättning till och personalkostnader för deltagande ungdomar. I grundskolenämndens budget för 2020 (GRF-2019-32592, antagen i nämnden 2020-01-22) avsätts inga medel för sommarpraktik i grundskolan.

Den arbetsintegrerade lärarutbildningen startade

I samband med höstterminstart 2019 startade samarbetet med Malmö universitet om den arbetsintegrerade lärarutbildningen där grundlärarstudenterna i programmet kombinerar arbetet med studier. Av utbildningens totalt 40 platser har förvaltningen 20 platser, fördelade 10 platser inom årskurs F-3 och 10 inom årskurs 4–6. Söktrycket på platserna har varit högt. De resterande 20 platserna inom samarbetet har Trelleborg, Landskrona, Svedala och Helsingborg.

Arbetsmiljö, arbetstid och bemanning

Arbetsmiljön fortsätter att vara en av de viktigaste förutsättningarna för att förvaltningen ska kunna behålla sina medarbetare, attrahera nya och driva Varje elevs bästa skola. Tillsammans med en god arbetsmiljö utgör arbetstid och bemanning viktiga förutsättningar för läraruppdraget och ett konkurrensmedel vid rekrytering. Under 2019 har förvaltningen arbetat aktivt med bemanning, arbetstidernas förläggning och medarbetarnas schema. En partssammansatt arbetsgrupp startades med uppdrag att förbättra och säkerställa god arbetsmiljö på samtliga Malmös skolor utifrån Läraravtalet HÖK 18. Arbetet syftar till att höja kunskapen om arbetstid och skapa förutsättningar för chefer att tillsammans med sina medarbetare arbeta med sin arbetsorganisation, bemanning och schemaläggning.

Förvaltningens partssammansatta grupp utifrån avtalet HÖK bilaga 6 har under året sett över processen för att teckna överenskommelser om annan arbetstidsförläggning för lärare som har sin arbetstid förlagd enligt bilaga M till Allmänna bestämmelser. Syftet har varit att förenkla för chefer och medarbetare på arbetsplatser som vill arbeta med andra arbetstidsmått.

En översyn av processer och rutiner för arbetsmiljöarbetet har pågått under året. Översynen har bland annat resulterat i förnyade rutiner avseende elevers tillbud och arbetsskador. Malmö stad har under året även implementerat nya riktlinjer och rutiner avseende kränkande särbehandling och trakasserier, där chefens utredningsansvar tydliggjorts. Under året har ett partsgemensamt arbete påbörjats för att integrera det systematiska arbetsmiljöarbetet med det systematiska kvalitetsarbetet i högre grad. Förvaltningen har under året tagit fram en ny rutin för krisstöd avseende medarbetare. Detta ska fungera som ett stöd för chefer när en eller några medarbetare drabbas av kris.

Förvaltningen har under 2019 även upphandlat HL.R utbildningar till samtliga skolor. Under året har även särskilt stöd riktats till ett antal skolor med särskilda arbetsmiljöutmaningar. Sedan hösten 2017 har det pågått ett utvecklingsarbete på förvaltningen att förtydliga förvaltningens befattningar med målsättningen att skapa en likvärdighet och tydlighet kring uppdragens innehåll och krav på kompetens. Tydliga uppdrag, där gränssnitt och samarbetsytter mellan olika roller på en arbetsplats är tydliggjorda, leder till en bättre arbetsmiljö och en högre effektivitet i arbetet för varje elevs bästa skola. I detta arbete framkom en otydlighet mellan barnskötaruppdraget och elevassistentuppdraget trots att arbetsuppgifterna i praktiken inte var så skilda från varandra i innehåll. Förvaltningen tog under våren 2019 beslut om en gemensam befattningsbenämning och från och med 1 juni 2019 anställs enbart elevassistenter och befattningen barnskötare utgår. Under året har nya kravprofiler och uppdragsbenämningar för elevassistent skapats och ett partsammansatt projekt startats med syfte att ytterligare stärka elevassistenternas engagemang och motivation.

Utvecklad samverkan mellan arbetsgivare och fackliga organisationer

Arbetsgivare och fackliga organisationer i grundskoleförvaltningen har under 2019 arbetat gemensamt för att utveckla samverkan. Arbetet har genomförts utifrån en utarbetad målbild och beslutad handlingsplan. Under vårterminen 2019 genomfördes en stor utbildningsinsats för samtliga samverkansgrupper i förvaltningen då sammanlagt strax under 400 chefer och fackliga representanter deltog i samma utbildning. Denna innehöll en teoridel om samverkan och samverkansavtalet samt tid för både fördjupad dialog i den egna samverkansgruppen och erfarenhetsutbyte mellan olika samverkansgrupper. Arbetet under året har resulterat i att förvaltningen beslutat om en reviderad överenskommelse för samverkan för grundskoleförvaltningen och som träder i kraft 1 januari 2020.

I syfte att främja fortsatt utveckling av samverkan har parterna i Malmö stad beslutat om en årlig gemensam uppföljning för samverkansgrupperna i alla förvaltningar. Resultatet av 2019 års utvärdering visade att de samverkansgrupper som besvarat enkäten är till övervägande del positiva. Det som lyfts fram som utvecklingsområden är bland annat förutsättningar för dialog mellan parterna. Här tros implementeringen av den reviderade samverkansöverenskommelsen bidra till en större tydlighet och bättre förutsättningar för dialog i samverkansgrupperna.

Tydligare riktlinjer för lönebildning

Förvaltningen har under året gjort revideringar i riktlinjerna för lönebildning och slagit samman tre olika styrdokument med syftet att förenkla och förtydliga för dem som är involverade i olika lönefrågor. I Malmö stads lönepolicy finns beskrivet att lön ska sättas både för att attrahera vid rekrytering men också för att behålla kompetenta medarbetare liksom att staden inom sig inte ska konkurrera med lön för samma befattning. Förvaltningens lönestruktur uppdateras årligen och för 2019 beslutades för första gången om lönestrukturer för cirka 60 befattningar. Under läsåret 2019/2020 prövas ett nytt arbetssätt där förvaltningen systematiskt följer upp hur verksamhetens följer de löneriktlinjer som är beslutade. Syftet med nya hanteringen är att hantera lön likvärdigt, motverka intern konkurrens med lön och att minska löneglidningen. Förvaltningen har under året även arbetat fram en ny hantering av statsbidraget Lärarlönelyftet (LLL). Tidigare kvarstod bidraget på skolan om medarbetaren flyttade men följer idag medarbetaren oavsett vilken skola inom förvaltningen som denna arbetar på. Syftet med den nya hanteringen är bland annat att minska löneglidningen.

Fördjupat samarbete mot antisemitism

I dialog med Malmö stad och judiska församlingen har ett antal huvudpunkter identifierats för ett djupare samarbete mellan staden och församlingen. Arbetet med samordnas av Stadskontoret och inom grundskolenämndens verksamhet har Pedagogisk Inspiration (PI) fått i uppdrag att stödja skolorna i arbetet med att motverka antisemitism bland barn och unga. Arbetet medför bland annat samarbete med judiska församlingen och Svenska kommittén mot antisemitism (SKMA). Även befintligt arbete inom bland annat grundskolefotboll mot rasism och PI:s processtödjarutbildning i normkritik kommer att involveras i arbetet.

Hur arbetar nämnden med kravet på att genomföra effektiviseringar som framgår av Budget 2019?

I samband med budget för 2019 fick grundskolenämnden ett effektiviseringskrav på 0,5 procent vilket innebar en minskad budgettram med 22,9 Mkr. Detta effektuerades i samband med internbudgeten genom minskad budgettram för den centrala administrationen, pedagogisk inspiration (PI) och besparingar på 14,0 Mkr genom lägre budgettram för strukturersättningen till såväl kommunal som fristående verksamhet. De kommunala skolorna kompenseras genom att få ett tillskott per elev från statsbidraget likvärdig skola. På totalen blev det lägre budgettram till skolorna än om statsbidraget för likvärdig skola hade kommit utöver den kommunala budgeten. Ett dilemma som uppstod för grundskoleförvaltningen är att det villkorade statsbidraget, likvärdig skola, förutsatt att kostnaderna för elevhälsa eller undervisning inte minskar.

Effektiviteten ökar genom att förtätningar sker i förvaltningens lokaler. Grundskoleförvaltningen har från läsåret 2014/2015 fram till i år utökat antalet elever/klass från 23 till 24,5 elever i genomsnitt. Om förvaltningen skulle ha fortsatt att placera 23 elever per klass skulle det med 2019 års volymer behövs 73 fler klasser, årskurs 1–9, än det finns idag. Detta motsvarar en förtätning med cirka 1 700 elever från läsåret 2014/2015 till nuvarande läsår, vilket i sin tur motsvarar mer än ett helt års ökning av befolkningen i åldersgruppen 6–15 år eller tre medelstora skolor.

Under 2018 antog förvaltningsledningen grundskoleförvaltningens strategiska ramverk för varje elevs bästa skola. Ramverket pekar ut gemensam riktning och övergripande långsiktigt tillvägagångssätt för medarbetare, skolor och förvaltningen som helhet. Riktningen anges som fyra VAD:

- Vår gemensamma riktning styr prioriteringar och beslut
- Vårt ledarskap ger resultat och effekter för våra elever
- Vårt kvalitets- och förbättringsarbete baseras på data och evidens
- Vi fördjupar vårt lärande systematiskt och tillsammans

Det strategiska ramverket är en del i grundskoleförvaltningens styr- och ledningssystem. Det skapar samsyn och sammanhang, tydliggör ansvar och relation mellan olika nivåer och funktioner och stödjer ett kontinuerligt lärande och förbättringsarbete.

Parallellt med implementeringen av det strategiska ramverket har stabsavdelningarna arbetat med att se över alla förvaltningens samtliga processer och styrdokument så att de arbetar enligt ramverkets intention. Det möjliggör att förvaltningens styr- och ledningssystem fördjupas och förbättras så att ett systemsynsätt införs i alla delar i systemet. Syftet är att åstadkomma ett effektivt och sammanhållet styr- och ledningssystem som möjliggör varje elevs bästa skola. Systemet ska säkerställa att läroplanens krav och intentioner uppfylls.

Förvaltningen har löpande utvecklat och utökat stödet till skolorna, och övertagit flera arbetsområden till central hantering. Det minskar arbetsbelastningen på skolan samt ökar likvärdigheten och rättssäkerheten. Detta utan att en större andel av grundskolenämndens resurser läggs i den centrala förvaltningen.

Grundskolenämnden arbetar fokuserat på att effektivisera genom att ytterligare förbättra elevernas resultat - såväl kunskapsresultat som värdegrundresultat - och leva upp till skolförfattningarnas uppdrag fullt ut. När måluppfyllelsen ökar leder detta till att kostnaden per betygspoäng minskar.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall
Nettokostnad	-4 600 860
Kommunbidrag	4 569 984
Resultat (budgetavvikelse)	-30 876

Budgetavvikelse helår - viktigaste förklaringar

Uteblivna riktade statsbidrag efter ny regeringskonstellation	-27 590
Kompensation till fristående verksamhet för kommunbidragsfinansiering som skulle finansierats av kommunbidrag	-3 286
Summa budgetavvikelser	-30 876

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
	84 899	76 500	-8 399

Verksamhetsmått

	Utfall	Budget	Avvikelse
Antal elever i grundskola inkl. förskoleklass	37 707	37 850	-143
Antal elever i grundsärskola	368	351	17
Antal elever i fritidshem	17 572	17 574	-2

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Kommentar till utfall

Grundskoleförvaltningen redovisar en ekonomi i balans för 2019 efter hänsyn tagits till uteblivna riktade statsbidrag för höstterminen 2019. Kommunfullmäktige beslutade i samband med behandlingen av den ekonomiska prognosen i juni att grundskolenämnden tillfälligt befrias under 2019 från ansvar för ekonomiskt resultat för den del av resultatet som uppkommit till följd av att riktade statsbidrag för utökad fritidshemssatsning samt för utökad lågstadiesatsning inte kom att utbetalas under 2019. Underskottet till följd av uteblivna statsbidrag under höstterminen 2019 bedömdes då till 36 Mkr. Resultatet för grundskoleförvaltningen blev ett underskott på 30,9 Mkr jämfört med budget. Underskottet förklaras fullt ut av uteblivna statsbidrag, vilket innebär att grundskoleförvaltningen i övrigt uppvisar ett nollresultat för 2019.

Underskottet förklaras av att förväntade riktade statsbidrag uteblev fr o m höstterminen 2019. För Malmös del togs den utökade satsningen för lågstadiet F-3 bort från regeringens budget i samband med ny regeringskonstellation efter valet. För grundskoleförvaltningen innebar det ett intäktsbortfall jämfört med budget på 27,6 Mkr för höstterminen 2019.

Det borttagna statsbidraget söktes av respektive huvudmän var för sig, kommunala och fristående.

För att kompensera för bortfallet av den statliga finansieringen för grundskolenämndens planerade satsningar i budget behöver kommunbidrag användas för finansieringen i stället. Detta innebar att de fristående verksamheterna ska enligt Skolförordningen kompenseras för deras andel av kommunens utökade kostnader. Kompensationen blev 3,3 Mkr.

Utbildningsområdena uppvisar sammantaget ett underskott med 45,9 Mkr varav 27,6 förklaras av uteblivna statsbidrag under höstterminen 2019 och 11,6 Mkr av ett underskott för skolområde autism och grundsärskola autism. Underskottet inom utbildningsområdena balanseras upp av att såväl samordning och stöd som förvaltningsövergripande verksamhet uppvisar ett positivt resultat.

Kommunbidrag

I budget för 2019 fördelade kommunfullmäktige grundskolenämnden ett kommunbidrag på 4 569 784 tkr.

Nettokostnaderna har ökat med 10 % jämfört med utfallet 2018.

Kommunbidraget har ökats under året med 200 tkr genom beslut från kommunstyrelsen den 11 september (STK-2019-874) för genomförande av åtgärder som verkar för utfasning av mikroplast från konstgräsplaner och gummigranulat.

Det slutliga kommunbidraget för 2019 blev därmed 4 569 984 tkr.

Utfall Befolkningsansvar

Befolkningsansvaret uppvisar 2019 en negativ avvikelse med 7,2 Mkr.

Under 2019 har ersättningarna till såväl kommunala som fristående grundskolor och förskoleklass blivit lägre än budgeterat då volymerna var lägre än budgeterat.

Under året har förvaltningen haft högre kostnader jämfört med budget för skolskjuts beroende på dyrare taxiavtal för grundsärskola, extra kostnader avseende ersättningar för sent inrapporterade elever avseende föregående år från fristående verksamheter, högre avskrivningar av kundförluster avseende föräldraavgifter samt lägre föräldraavgifter för fritidshem än budgeterat.

Befolkningsutveckling

Utfall antal folkbokförda individer 6–15 år

Utfall 31/12 2018 SCB	Ökning under 2019	Utfall 31/12 2019 enligt KOLL	Årsgenomsnitt		Årsgenomsnitt i budget 2019	Differens mot budget
37 738	1 343	39 081	38 410		38 151	259

Antalet folkbokförda individer 6–15 år ökade mellan januari och december 2019 med 1 343. I befolkningsprognosen över folkbokförda individer som låg till grund för grundskolenämndens resurstilldelning i budget 2019 beräknades antalet individer 6–15 år i genomsnitt till 38 151. Utfallet för året blev 38 410, en ökning med 259 individer jämfört med prognosen i budget.

Nyanlända elever

Under 2019 skrevs 962 nyanlända elever in i Malmös grundskolor, ett genomsnitt på 19 individer per vecka vilket kan jämföras med 1 088 individer för 2018. Antalet nyanlända elever har minskat jämfört med de senaste åren. Av de 962 eleverna var 24 elever ensamkommande flyktingbarn och 72 elever var asylsökande.

Totalt 159 asylsökande elever hade plats vid någon tidpunkt i Malmös kommunala skolor under året. Den

genomsnittliga tiden som en asylsökande elev hade plats i skola var cirka 6 månader vilket innebär att omräknat till helårsplatser fanns 92 asylsökande elever i Malmös kommunala skolor. Av dessa fanns 45 av eleverna i förvaltningens skolor under hela kalenderåret.

Förskoleklass och grundskola

För befolkningsansvaret förskoleklass och grundskola redovisas ett överskott om 8,2 Mkr. Den största anledningen till överskottet är att ersättningarna till såväl kommunala som fristående grundskolor och förskoleklass blev lägre än budgeterat då volymerna var lägre än budgeterat. Kostnaderna för skolskjuts uppvisar ett överskott med 3,2 Mkr för 2019.

Grundskola inkl. förskoleklass	Utfall 2019	Budget 2019	Diff
Egen produktion			
Malmö elever i egen produktion	31 434	31 512	-78
Elever från annan kommun i Malmös skolor	291	301	-10
Totalt egen produktion	31 725	31 813	-88
Befolkningsansvar			
Malmö elever i egen produktion	31 434	31 512	-78
Malmö elever i annan kommun och staten	358	347	11
Malmö elever i fristående verksamhet	5 915	5 991	-76
Totalt befolkningsansvar	37 707	37 850	-143

Totalt antal Malmö elever i grundskola inklusive förskoleklass blev 37 707, vilket är 143 elever lägre jämfört med budget.

Av det totala antalet elever uppgick antalet elever i förskoleklass till 4 288 elever i årsgenomsnitt, vilket är 51 elever färre jämfört med budget. Andelen 6-åringar i förskoleklass var 98,0 % under 2019. Ett litet antal 6-åriga barn går i förskola och i årskurs 1.

I Malmös egen verksamhet beräknas antalet elever i genomsnitt uppgå till 31 725 vilket är 88 elever färre jämfört mot budget.

Av det totala antalet Malmö elever har 5 915 elever haft plats i fristående grundskola och förskoleklass, 76 elever färre jämfört mot budget. Andelen elever i fristående verksamhet uppgår till 15,7 % inom grundskoleverksamheten.

Antalet elever med skolgång i annan kommun eller hos statliga utförare har ökat med 11 elever till 358 jämfört mot budget. Antalet elever från annan kommun i Malmös skolor har varit 10 färre jämfört mot budget.

Grundsärskola

Befolkningsansvaret för grundskola redovisar ett underskott om 10,8 Mkr. Avvikelsen förklaras dels av en avvikelse för skolskjuts med 6,6 Mkr som förklaras av dyrare taxiavtal för grundskola, dels genom att antalet elever är högre jämfört med budget och därmed är också ersättningen högre till både kommunala och fristående verksamheter.

Grundsärskola	Utfall 2019	Budget 2019	Diff
Egen produktion			
Malmö elever i egen produktion	338	322	16
Elever från annan kommun i Malmös skolor	3	3	0
Totalt egen produktion	341	325	16
Befolkningsansvar			
Malmö elever i egen produktion	338	322	16
Malmö elever i annan kommun och staten	2	2	0
Malmö elever i fristående verksamhet	28	27	1
Totalt befolkningsansvar	368	351	17

Antalet elever i grundskola uppgick i årsgenomsnitt till 368 vilket är 17 fler jämfört med budget.

Fritidshem

För befolkningsansvaret fritidshem redovisas ett underskott om 4,5 Mkr. Den negativa avvikelsen förklaras av högre avskrivningar av kundförluster avseende föräldraavgifter och av lägre föräldraavgifter för fritidshem än budgeterat.

Fritidshem inkl. sär	Utfall 2019	Budget 2019	Diff
Egen produktion			
Malmö elever i egen produktion	14 830	14 833	-3
Elever från annan kommun i Malmös skolor	68	78	-10
Totalt egen produktion	14 898	14 911	-13
Befolkningsansvar			
Malmö elever i egen produktion	14 830	14 833	-3
Malmö elever i annan kommun och staten	84	80	4
Malmö elever i fristående verksamhet	2 658	2 661	-3
Totalt befolkningsansvar	17 572	17 574	-2

Antalet elever i fritidshem uppgick till 2 färre än budget. För helåret uppgick andelen barn i fritidshem till 61,8 %. Utfallet föregående år var 62,2 %. Minskningen i det procentuella utfallet förklaras av att andelen

barn i de äldre åldrarna som omfattas av rätten till fritidshem ökar och eftersom en lägre andel har fritidshem i dessa årskurser, har den totala andelen sjunkit mellan åren.

Utfall Verksamheten/Produktionen

Sammantaget för utbildningsområdena, avdelning samordning och stöd och förvaltningsövergripande uppvisas för 2019 en negativ avvikelse på 23,7 Mkr. Det finns överskott på personalkostnader och intäkter och underskott på övriga kostnader.

Utbildningsområden

Utbildningsområdena uppvisar för 2019 en negativ avvikelse med 45,9 Mkr.

Den största förklaringsposten till underskottet är uteblivet statsbidrag, 28 Mkr, för höstterminen 2019 avseende lågstadiesatsningen.

Det ekonomiska underskott som uppdagades i samband med budgeten för skolområde autism och grundsärskola autism blev för 2019 en negativ avvikelse på sammantaget 11,6 Mkr. Förvaltningen har sett det ekonomiska bekymret för såväl grundskola autism som grundsärskola autism. På grund av detta pågår en genomlysning kring skolområde autism grundskola.

Samordning och stöd

Avdelning samordning och stöd uppvisar för 2019 sammantaget en positiv avvikelse med 9,7 Mkr.

Inom samordning och stöd har volymerna varit lägre inom de centrala SU-grupperna, vilket har lett till en negativ avvikelse med 0,7 Mkr. Intäktsbortfallet uppgår till 2,2 Mkr men 1,5 Mkr har balanserats upp av lägre kostnader. Då volymerna inte fullt ut uppgått till de budgeterade på grund av omlokaliseringar och sammanslagningar av grupper har anpassningar skett i personalbemanningen.

Språkcentralen, som består av modersmålsenheten och mottagningsenheten har för 2019 en positiv avvikelse med 5,5 Mkr.

Mottagningsenhetens förberedelseklasser har under 2019 haft 20 färre elever än budgeterat vilket inneburit 2,3 Mkr lägre intäkter än budgeterat. Anpassningar har gjorts i den mån det varit möjligt utifrån bibehållen kvalitet i verksamheten.

Modersmålsenheten uppvisar en positiv avvikelse för 2019 på 8,1 Mkr. Volymerna för modersmålsundervisning och studiehandledning som utförs åt gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen har minskat och varit lägre än budgeterat. Detta innebär att intäkterna blivit lägre än budgeterat. Med anledning av detta har det anställts färre årsarbetare än budgeterat för att möta de lägre volymerna. Dessutom har modersmålsenheten haft vakanta tjänster under året. En del av tjänsterna har inte kunnat tillsättas på grund av svårigheter att rekrytera inom de språk där behovet är lågt på grund av få elever.

Inom den centrala elevhälsan finns för 2019 en positiv avvikelse med 4,7 Mkr. Detta förklaras dels av vakanta tjänster inom den centrala elevhälsan, dels av att tilldelade medel för extra satsningar inom elevhälsan inte fullt ut uppgick till tilldelade medel på grund av fördröjning i samband med uppstarten 2019.

Förvaltningsövergripande verksamhet

Förvaltningsövergripande uppvisar för 2019 sammantaget en positiv avvikelse med 12,5 Mkr.

Inom förvaltningsövergripande verksamheten förklaras del av överskottet av att utvecklingsavdelningen har prioriterat om sitt arbete och använt ordinarie personal för att arbeta med projekt inom statsbidraget likvärdig skola. Vikarier för ordinarie verksamhet har inte anställts och därmed har överskott uppstått.

Överskott finns även på personalkostnader på grund av vakanta tjänster samt projekt som inte genomförts i den omfattning som budgeterats för inom kompetensförsörjningsenheten.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Grundskoleförvaltningen har för 2019 en negativ avvikelse med 8,4 Mkr i förhållande till nämndens investeringsram som uppgick till 76,5 Mkr. Totalt har förvaltningen investerat för 84,9 Mkr varav 54,7 Mkr är centralt finansierade investeringar som är kompensationsgrundande för den enskilda skolan. Dessa investeringar avser uppstart av nya skolplatser och arbetsmiljöåtgärder mm efter beslut i förvaltningens lokalgrupp. Under året har cirka 200 möbelbeställningar upphandlats via enheten för lokalplanering till ett värde av 31 Mkr.

Den sänkta gränsen för investeringsklassificering som infördes från 2019 förklarar ca 2,0 Mkr av avvikelsen.

Fram till och med augusti i samband med delårsrapporten hade grundskoleförvaltningen förbrukat 46 Mkr av investeringsramen på 76,5 Mkr. Med anledning av detta gjordes bedömningen att investeringsramen skulle ge ett överskott för 2019. Fram till och med november var utfallet 67,7 Mkr, men i december överskreds investeringsramen då investeringsutgifterna uppgick till 17,2 Mkr under denna månad. Det var investeringar som ger rätt till kompensation för ökade kapitalkostnader som blev högre än budgeterat. Under 2020 ska förvaltningen se över hanteringen och uppföljningen av investeringar för att undvika att detta sker igen.

Överskridandet av investeringsramen innebar även att avskrivningarna blev högre än budgeterat för 2019.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	451 711	435 510	16 201
Övriga intäkter	4 253 361	4 259 340	-5 979
Totala intäkter	4 705 072	4 694 850	10 222
Lönekostnader	-2 192 622	-2 231 956	39 334
PO-Pålägg	-850 383	-872 149	21 766
Övriga personalkostnader	-5 049		-5 049
Totala personalkostnader	-3 048 054	-3 104 105	56 051
Lokal- och markhyror	-681 001	-681 276	275
Övriga kostnader	-5 525 147	-5 428 394	-96 753
Avskrivningar	-47 235	-45 949	-1 286
Totala övriga kostnader	-6 253 383	-6 155 619	-97 764
Nettokostnad exkl. finansnetto	-4 596 365	-4 564 874	-31 491
Kommunbidrag	4 569 984	4 569 984	0
Finansiella intäkter	2	0	2
Finansiella kostnader	-4 497	-5 110	613
Resultat	-30 876	0	-30 876
Nettokostnad	-4 600 860	-4 569 984	-30 876

Specifikation av Bidrag enligt resultaträkningen

Benämning/Ändamål	Ansvarig myndighet	Utfall (Tkr)
Bidrag till sysselsättning/Yrkesintroduktion	Arbetsförmedlingen	13 961
Yrkesintroduktion	Arbetsförmedlingen	563
Momsbidrag	Skatteverket	38 912
Sjuklön	Försäkringskassan	2 015
Verksamhetsförlagd utbildning/partnerskolor	Universitet/Högskolor	2 496
Sjukhuskolor samt insatser skolor	Specialpedagogiska skolmyndigheten	2 962
Skapande skola samt litteraturbidrag	Kulturrådet	3 902
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	7 451
InnoCarnival	Länsstyrelsen	100
Projekt Erasmus m fl.	EU	1 413
Projekt LONA (Lokal naturvårdssatsning)		70
Fortbildning i specialpedagogik	Skolverket	4 851
Fortbildning i SvA och Sfi	Skolverket	184
Fritidshemssatsningen	Skolverket	15 849
Fritidshemssatsningen utökning	Skolverket	9 168
Icke folkbokförda barn	Skolverket	1 884
Karriärtjänster	Skolverket	26 176

Benämning/Ändamål	Ansvarig myndighet	Utfall (Tkr)
Karriärtjänster i utanförskapsområden	Skolverket	206
Personalförstärkning inom elevhälsa och specialpedagogik	Skolverket	3 216
Kompetensutveckling specialpedagogik	Skolverket	1 747
Likvärdig skola	Skolverket	117 216
Lågstadiesatsningen	Skolverket	91 080
Läroassistenter	Skolverket	835
Läraryftet	Skolverket	417
Lärlönelyftet	Skolverket	44 832
Läsllyftet	Skolverket	117
Läxhjälp	Skolverket	13 944
Maxtaxa förskola/fritidshem	Skolverket	31 879
Papperslösa	Skolverket	1 223
Personalförstärkning i skolbibliotek	Skolverket	2 368
Samverkan bästa skola	Skolverket	2 978
Statsbidrag för lovskola	Skolverket	1 697
Ökad jämlikhet 2	Skolverket	17
Entreprenörskap	Skolverket	37
Övrigt	Skolverket	289
InnoCarnival	Kommunalförbund	50
InnoCarnival	Region Skåne	156
Donationsmedel	Diverse donationsfonder	2 656
NE-personal	Nationalencyklopedin	439
Omställningsfonden	Omställningsfonden	2 000
Investeringsbidrag	Eget ägande	262
Diverse bidrag	Diverse företag	93
SUMMA		451 711

Grundskoleförvaltningen har erhållit 451,7 Mkr i bidrag under 2019. Skolverket har varit den största avsändaren med 372 Mkr. I skolverkets statsbidrag ingår statsbidrag för att följa reglerna för maxtaxa för fritidshemsavgifter med 32 Mkr.

Insatser som har haft personalförstärkning som grundläggande krav för att söka medel har förvaltningen fått ca 240 Mkr under året. I dessa ingår lågstadiesatsningen, fritidshemssatsningen inklusive den utökade, personalförstärkning inom elevhälsa och specialpedagogik, likvärdig skola, läroassistenter och personalförstärkning i skolbibliotek. Skolverkets satsning på personalförstärkning är villkorat med utökning av personal per elev motsvarande bidragsbeloppet. Om inte personaltätheten ökar blir förvaltningen återbetalningsskyldig.

För högre lärarlöner har förvaltningen erhållit ca 71 Mkr. Högre lärarlöner har ingått i lärlönelyftet samt satsning på förstelärare. Dessa satsningar följs upp av skolverket per anställd.